

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 144 / december 2017

Zbornica so člani in stroka

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je v tem letu uspešno uresničevala svoje poslanstvo in naloge. str. 3

Grob napad na kmetijstvo ter kmetijska zemljišča

Na KGZS ugotavljamo, da predlog Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1) prinaša za kmetijstvo veliko nesprejemljivih rešitev. str. 4

O strokovnih izzivih sodobnega kmetijstva

Že 32. posvet javne službe kmetijskega svetovanja opozoril na pomen kmetijstva.. str. 6

Promet s certificiranim lesom se povečuje

Po sistemu PEFC so se certificirali tudi državni gozdovi, tako da ima ta certifikat že četrtnina slovenskih gozdov.

str. 8

Tisto, kar resnično velja, so dobri odnosi in dobre misli. V družini, med sosedi, na vasi, v službi... Povesod velja, da dobri odnosi temeljijo na poštenju, iskrenosti in medsebojnemu zaupanju, kar je neprekinjen proces. Je nekaj, za kar se je treba truditi sleherni trenutek našega življenja. Prelom leta je trenutek, ko je prav, da se ozremo nazaj, da presejemo naša dejanja. Da ločimo dobro od tistega, kar moramo v prihodnje izboljšati. Da prvo negujemo in drugo nadgrajujemo.

Naj vam bo prihodnje leto naklonjeno, da bo prinašalo zadovoljstvo pri delu sleherni dan. V imenu zborničnega urada, kmetijsko-gozdarskih zavodov, voljenih organov KGZS in vseh, ki sodelujejo z nami, vam želim blagoslovljen božič in srečno ter zdravo leto 2018!

*Cvetko Zupančič,
predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije*

V iskanju odgovorov na izzive

Konec leta je priložnost za pogled v dosežke iztekajočega leta in smeje načrte ter pričakovanja v prihajajočem letu. Iztekajoče leto so najbolj zaznamovale številne naravne nesreče, ki niso prizanesle skoraj nobeni panogi ali območju. Na KGZS smo ves čas skrbno spremljali razmere, svetovali in predlagali ukrepe za zmanjšanje njihovih posledic. Ob tem smo ugotavljali, da bi moral biti odziv države hitrejši in učinkovitejši ne glede na to, ali gre za pozebo, sušo, neurje, poplave ali podlubnike. Opozarjali smo, da rabimo učinkovitejša orodja za soočenje s tem in kratkoročno bili upoštevani s povišanjem sofinanciranja zavarovalnih premij v kmetijstvu. Nas pa čaka še veliko dela, da bomo našli učinkovitejše odgovore na to, s čimer se soočamo praktično vsako leto.

Na zakonodajnem področju smo imeli tudi v letošnjem letu kar nekaj pripomb, še posebej ko gre za davke in socialno politiko. Tisto, kar vse bolj opažamo, je, da kmetijstva zakonodajalci nočejo obravnavati kot posebno, za državo izjemno pomembno panogo. Ni zavedanja, da je preobilje hrane na trgovskih policah le droben trenutek v prostoru in času, da je mlade generacije ne vidijo več interesa za pridelavo hrane, glede na njen ekonomski učinek.

Kmetijska svetovalna služba je v letošnjem letu prišla do ustrezne sistemske ureditve. Vendar jo tako kot kmetijska pridelava in prireja čaka izziv, kako učinkoviteje odgovoriti na potrebe in želje njenih uporabnikov. To bo eno pomembnih vprašanj tudi v naslednjem letu. Brez njene učinkovi-

te podpore pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike pa tako kot v preteklosti tudi v naslednjem obdobju ne bo šlo.

V letošnjem letu smo na pobudo zbornice prvič prišli do ukrepov za majhne kmetije. Ker so za slovensko podeželje izjemno pomembne, bodo aktivnosti za njihovo podporo ostale pomembna naloga tudi v prihodnje.

Tako kot letošnje tudi naslednje leto ne sme miniti brez razprave o zemljiški politiki. Kmetijska zemljišča kot največja dobrina so premalo cenjena in podvržena kratkoročnim interesom. Res bi si želeli, da zavedanje o njihovi pomembnosti preide iz meja kmetijsko gozdarske zbornice.

Promocija kmetijstva in podeželja je naša stalna skrb in usmeritev. Obilico dogodkov in prireditev, ki jih organiziramo na tem področju, želimo nadgraditi tudi s konkretnimi projekti, ki bodo pospešili prodajo na kmetijah, ki se ukvarjajo z neposredno prodajo. Ne samo načrti, temveč konkretne aktivnosti so že v teku. Pri tem je sodelovanje z vsemi institucijami in organizacijami, ki kakorkoli prispevajo k temu, zelo pomembno.

Veliko je bilo aktivnosti v tem letu. Žal pogosto niso bile dovolj opažene, saj so pričakovanja praviloma veliko večja od možnosti in vpliva zbornice. A to nas samo še dodatno spodbuja, da smo še bolj aktivni in prodorni.

Vse dobro v prihajajočem letu.

Več na strani 3.

Branko Ravnik, KGZS

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android

Google play

KUPUJMO
DOMAČE!
KGZS
www.kupujmodomace.si

Strokovna gradiva
na spletu
www.KGZS.si

Naročite se na
zbornične e-novice
www.KGZS.si

Človek je nekaj posebnega

CVJETKO ZUPANČIČ

predsednik KGZS

Ob koncu leta si človek po navadi vzame nekaj časa za razmislek o tem, kaj je počel v tem letu in kaj mora še narediti. Pri tem razmišljanju se kmalu zaloti, da je pravzaprav ta ocena zelo odvisna od tega, s katerimi ljudmi se je družil oziroma s katerimi je imel opravka. In to z vsemi slabimi in dobrimi lastnostmi, ki jih imamo.

Vzemimo za primer predlog Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin. Ta prinaša za kmetijstvo veliko nesprejemljivih rešitev. Da bi se z zakonom pravilno določala vrednost kmetijskih in gozdnih zemljišč, smo zakonodajalcu predlagali dopolnila. Kljub strokovnim obrazložitvam in tehtnim argumentom predlogi zbornice v Državnem zboru niso bili sprejeti. In to kljub predhodnim obljubam o podpori. Naj bo jasno. Množičnemu vrednotenju ne nasprotujemo, a menimo, da zakon, v katerem predlogi zbornice niso upoštevani, pomeni grob napad države na kmetijstvo. Žal se prepogosto dogaja, da so obljube in napovedi na podlagi argumentov eno, dejanja pa nekaj povsem drugega.

Bomo pa na dejanja prešli v državnem svetu. V novembru sva bila v Državni svet kot predstavnika kmetijstva izvoljena kandidata KGZS, za kar se elektorjem še posebej zahvaljujemo. Čeprav nekateri skušajo na vse pretege zmanjšati pomen drugega doma zakonodajne oblasti, je to še vedno ena redkih pomembnih državnih ustanov, kjer imamo kmetje tudi uradno svojega predstavnika. Oba bova skušala opravičiti vaše zaupanje in doseči, da ne bi prihajalo do prej opisanih primerov.

Ob prihajajočih praznikih in novem letu vam želim miru in notranje poglobitve za nastanek novih zamisli, ki jih bomo rabili v prihodnjem letu. Vsem vam želim mirno in lepo doživeto praznovanje božičnih praznikov in zdravo ter uspešno leto 2018.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 144, december 2017 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjina ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: arhiv KGZS • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 80.000 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Priprave na dvanajsto licitacijo vrednejšega lesa v Sloveniji

Društvo lastnikov gozdov Mislinjske doline in Zveza lastnikov gozdov Slovenije v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije v začetku leta 2018 organizirata že dvanajsto licitacijo vrednejšega lesa, ki bo tudi tokrat potekala v Slovenj Gradcu.

Tudi tokrat bi kupcem radi predstavili najkvalitetnejši les iz naših gozdov, ki bi bil tudi kar najbolje prodan.

Časovni potek licitacije

AKTIVNOST	DATUM
Dovoz hloedov na prostor licitacije	2. 1. –17. 1. 2018
Ogled za kupce	24. 1. –5. 2. 2018
Odpiranje ponudb	5. 2. 2018 ob 10. uri
Dan odprtih vrat	14. 2. 2018 od 10. do 16. ure (odprtje ob 10.30 uri)

Vse lastnike gozdov, ki bi radi sodelovali s prodajo sortimentov na licitaciji, bi radi opozorili, naj pred izbiro lesa za prodajo na pomoč pokličejo gozdarskega strokovnjaka (revirnega gozdarja Zavoda za gozdove Slovenije), ki bo svetoval tako pri izbiri kot tudi pri krojenju lesa. Paradna drevesna vrsta je hrast, gorski javor samo vrhunske kakovosti, zaželeni so tudi oreh in sadne drevesne vrste, predvsem sliva in jablana, hruška in češnja nekoliko manj. Zanimive so tudi redke drevesne vrste, kot sta brek in cipresa. Na slovenski licitaciji se dobro prodajata tudi smreka in macesen.

Ob tem je potrebno še posebej poudariti, da je najpomembnejša kakovost lesa, saj le tak les pri specializiranih kupcih doseže najvišje cene.

Za vsa vprašanja v zvezi z izbiro dreves za posek naj se zainteresirani ponudniki visoko kakovostne hloedovine posvetujejo s svojim revirnim gozdarjem, v zvezi z organizacijo prevzema sortimentov pa je na voljo kontaktna oseba pri najbližjem društvu lastnikov gozdov oziroma pri:

Društvu lastnikov gozdov Mislinjske doline: Jože Jeromel, tel: 041 321 099, **Zvezi lastnikov gozdov Slovenije:** Veronika Valentar, tel. 051 317 105.

V. V.

Dobrote slovenskih kmetij 2018

Na Ptuj bo od 18. do 20. maja 2018 29. državna razstava Dobrote slovenskih kmetij. Razpis za sodelovanje na razstavi bo objavljen 17. januarja, zadnji rok za prijavo pa bo petek, 16. februarja, do 12. ure.

Na razstavi lahko sodelujejo kmetije in druga kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v register kmetijskih gospodarstev oziroma imajo trajne nasade vpisane v register pri MKGP ali so vpisani v register čebelnjakov. Ocenjujejo se izdelki iz surovin, pridelanih na lastni kmetiji, del surovin je lahko dokupljenih ali nabranih (za čaje) na lokalnem območju. Pri izdelkih iz žit lastna surovina ni pogoj.

Izvoljeni predstavniki kmetijstva v Državnem svetu RS

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije so bile konec novembra volitve predstavnikov kmetijstva v Državni svet Republike Slovenije. Med petimi kandidati so elektorji (na volitvah se jih je zbralo vseh 108) kot predstavnika kmetijstva izvolili Cvjetka Zupančiča, predsednika KGZS, in Branka Tomažiča, podpredsednika KGZS. Državni svetniki bodo s svojim delom začeli decembra letos.

Obvestilo ekološkim kmetom

Vsi, ki želijo kakorkoli pridobiti finančno podporo za leto 2018 v okviru PRP za ukrep Ekološko kmetovanje, se morajo prijaviti oziroma obnoviti prijave v kontrolo ekološkega kmetovanja najpozneje do 31. decembra 2017! To opravijo pri eni izmed akreditiranih organizacij za kontrolo in certificiranje kmetijskih pridelkov in živil (Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu – KON-CERT; Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM – IKC; Bureau Veritas ali TÜV SÜD Sava).

Pomembni dogodki v prihodnjih mesecih

Kdaj?	Kaj? / Kje?
12.–14. 1.	Kmetijski sejem – »Žanji nove ideje« / Celovec
19.–28. 1.	Zeleni teden – Grüne Woche / Berlin
14. 2.	11. licitacija večvrednega lesa / Slovenj Gradec
10.–11. 2.	13. regijska in 9. državna razstava pletenic / Prečna pri Novem mestu
3.–5. 2.	22. razstava suhokranjskih dobrot / Žužemberk
17.–18. 2.	10. društveno ocenjevanje kruha / Škocjan

Nekateri pomembni roki v prihodnjih mesecih

Do kdaj?	Kaj?
31. 12.	Prijava oziroma obnova prijave v kontrolo ekološkega kmetovanja
10. 1.	Oddaja vlog za javni razpis 4.3 za operacijo Ureditev gozdne infrastrukture iz PRP 2014–2020 za leto 2017
26. 1.	Oddaja vlog za 2. javni razpis za podukrep 3. 1 - Podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti v letu 2017
31. 1.	Oddaja vlog za podukrep 6.3 - Pomoč za zagon dejavnosti, namenjenih razvoju majhnih kmetij
31. 1.	Predložitev obračuna pavšalnega nadomestila DDV
1. 2.	Obvezna usposabljanja za ukrepe KOPOP
5. 2.	Uveljavljanje olajšave za investiranje v osnovno kmetijsko in gozdarsko dejavnost
16. 2.	Prijava za sodelovanje na ocenjevanju Dobrote slovenskih kmetij
28. 2.	Prenos plačilnih pravic za leto 2018
9. 3.	Oddaja vlog za 2. javni razpis za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, operacija Izvedba agromelioracij na komasacijskih območjih
30. 4.	Oddaja vlog za Razpis za predfinanciranje projektov kmetijskih gospodarstev z odobrenimi evropskimi sredstvi

Zbral: Ma. P.

Poziv o odstranjevanju vegetacije z vodnih in priobalnih zemljišč

Direkcija Republika Slovenije za vode kot upravljavec voda v Sloveniji ugotavlja, da se zaradi naravnih nesreč (vetroloma, poplav, žledoloma ...) na vodnih in priobalnih zemljiščih nabirajo podrti in poškodovana drevesa in ostala vegetacija, ki ovira in zmanjšuje pretočnost strug vodotokov.

Na podlagi določil 100. člena Zakona o vodah direkcija poziva lastnike in druge uporabnike vodnih in priobalnih zemljišč, da odstranijo podrti drevesa, polomljena debla in vejevje ter jih ne odlagajo na brežine in mečeje v struge vodotokov, ker se tem dodatno poslabšuje stanje na vodah in vodni infrastrukturi ter povečuje ogroženost zaradi škodljivega delovanja voda.

Pozivamo tudi vse službe, ki odstranjujejo in čistijo podrti in polomljeno vegetacijo v območju prizadetih cest, cestnih objektov in drugih zemljišč, da ravnajo skladno s pozivom.

Direkcija RS za vode

Pridružite se nam in predstavite svojo ponudbo na spletni strani

<http://www.kupujmodomace.si>

Objave vaših ponudb so brezplačne!

Zbornica so člani in stroka

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je v tem letu uspešno uresničevala svoje poslanstvo in naloge.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije ni samo nevladna organizacija. Gre za celovit sistem, v katerem člani v sodelovanju s strokovnimi službami oblikujejo predloge, stališča, mnenja na področju kmetijstva in podeželja. KGZS izvaja strokovne naloge in skrbi za promocijo kmetijstva in podeželja.

Pri rezultatih dela Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) – na strokovnem področju ter njeni zastopstveni vlogi kmetijstva in podeželja – opravljajo pomembno delo šte-

vilni posamezniki, ustanove in organizacije, ki delujejo znotraj zborničnega sistema ali z njim sodelujejo.

Zbornica ima ob koncu leta 2017 **90.719 članov**, od tega **89.401 fizičnih in 1.318 pravnih oseb**.

Člani prek zborničnega sistema v organih KGZS (svet KGZS, upravni odbor, strokovni odbori in komisije, sveti območnih enot ter odbori izpostav) soobli-

kujejo kmetijsko politiko na državni, regionalni in lokalni ravni. Sodelovanje z občinami in drugimi lokalnimi skupnostmi ter državo je ključnega pomena za izboljšanje položaja kmeta in prenos njegovih konkretnih težav s kmetij v reševanje odgovornim organom. V organih zbornice je aktivnih okrog 500 voljenih članov.

Veliko dela z naravnimi nesrečami ter davčno in socialno zakonodajo

V letu 2017 izpostavimo nekaj najbolj širše koristnih aktivnosti. Zakon o gozdovih nam je vzel precej časa, so bili pa naši predlogi v veliki meri upoštevani. Veliko dela je bilo z naravnimi nesrečami tako na zakono-

dajni ravni kot na strokovnih vsebinah. Na področju soočanja s težavami pri sobivanju z divjadjo in zvermi je bilo kar nekaj aktivnosti in zbiranje podpisov peticije, ki so osnova za nadaljnje aktivnosti.

Med aktivnostmi je treba omeniti stališča glede registracij fitofarmaceutskih sredstev, zavarovanj v kmetijstvu ter vsebin, ki so povezane z davčno zakonodajo. Letos so bili odprti praktično vsi zakoni s tega področja.

V sklopu aktivnosti glede socialne politike je zbornica reševala težave glede višine pokojnin, ureditve obračunavanja socialnih transferov, načina plačil prispevkov za socialno varnost in ureditve sezonskega dela v kmetijstvu.

Prenos znanja prek panožnih krožkov

Razvoj kmetijskega svetovanja gre v smeri svetovanja v obliki panožnih krožkov. V zvezi s tem so bili pripravljene vzorčni modeli in narejene raziskave, ki odpirajo možnosti in kažejo na dejstvo, da tovrstni pristop prenosa znanja postane vodilna oblika kmetijskega svetovanja.

Na gozdarskem področju se poleg izdajanja certifikatov PEFC izvajajo osebna svetovanja z vseh področij, ki so povezana z lastniki gozdov. Med drugimi strokovnimi nalogami je zbornica v zadnjem letu izvedla več kot 1300 pravnih svetovanj v obliki pritožb, tožb, izvršb ter osebnih in pisnih telefonskih svetovanj.

Osveščanje o pomenu kmetijstva v vrtcih in šolah

Izvedenih je bilo kar nekaj promocijskih aktivnosti v obliki organizacije različnih dogodkov in sejmskih nastopov. Med novimi promocijskimi dejavnostmi je izvedba delavnice Hrana ne raste v trgovini po vrtcih in šolah, prenovljeno glasilo Zelena dežela in priprava prenovle spletne strani v letu 2018.

Usmeritve delovanja zbornice

- Celovitost obravnave kmetijstva in podeželja.
- Odzivnost na aktualno problematiko.
- Proaktivno delovanje na vsebinah z delovnega področja.
- Kakovostne storitve v okviru izvajanja nalog javnih služb in drugih storitev, ki se izvajajo v okviru zborničnega sistema.
- Sodelovanje z nevladnimi organizacijami s področja delovanja KGZS, Vlado, Državnim zborom in Državnim svetom.
- Demokratičnost pri pripravi stališč, mnenj in predlogov.

Socialna politika

- **Zvišanje zneska minimalne pokojnine:** velja za kmete, zavarovane za širši obseg.
- **Ukinitev pripisovanja fiktivnega zneska v višini 75 % minimalne plače v postopkih pridobitve pravic iz javnih sredstev:** otroški dodatek, znižano plačilo vrtca, štipendije.
- **Predlog ureditve posebne oblike dela za sezonsko delovno silo.**
- **Nasprotovanje uvedbi predizpolnjenega obračuna prispevkov za socialno varnost.**

Strokovne naloge v živinoreji

- **Izvajanje skupnih temeljnih rejskih programov:** govodoreja, prašičereja, reja drobnice.
- **Razširitev dejavnosti laboratorijev za analize mleka.**
- **Vključitev genomske selekcije med EIP projekte v živinoreji.**
- **Izvajanje programa dobrobiti živali v prašičereji.**
- **Sodelovanje pri pripravi nove evropske Uredbe o reji živali.**

Kmetijstvo in gozdarstvo

V tem letu je KGZS na področju kmetijstva in gozdarstva aktivno sodelovala pri pripravi stališč in pripomb o mnogih zakonih ter drugih temah:

- **Zakon o kmetijstvu.**
- **Zakon o kmetijskih zemljiščih, reforma zemljiške politike.**
- **Zakon o gozdovih:** ukinitev obveznega vodenja evidenčnega lista, poenotenje prevoznic z dobavnico, hoja po gozdu na lastno odgovornost.
- **Interventni zakoni na področju naravnih nesreč:** pozeba, podlubniki.
- **Peticija za zmanjšanje škode po divjadi in zvereh:** zbranih več kot 7.000 podpisov.
- **SKP po 2020:** priprava stališč.
- **Usklajevanje:** uredbe in pravilniki ukrepov SKP plačila.
- **Ukrepi za ureditev mlečne krize:** Uredba o podpori v sektorju mleka.
- **PRP:** majhne kmetije.
- **Označevanje hranilne vrednosti.**
- **Registracija FFS.**
- **Zavarovanje v kmetijstvu:** dvig stopnje sofinanciranja.
- **Zelenjavna veriga, žitna veriga.**
- **Dopolnilne dejavnosti na kmetijah:** dodatne možnosti izvajanja, smernice razvoja slovenskega turizma.
- **NPK:** 320 novih prejemnikov.
- **Certifikacija PEFC:** 1.033 lastnikov, 283.266 hektarjev gozda in 195.663 parcel.

Davčna zakonodaja

- **Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka:** nova metodologija ugotavljanja katastrskega dohodka, ohranitev pavšalnega obdavčevanja vina in oljčnega olja, omogočena pavšalna obdavčitev zelenjadnic in zelišč v intenzivni pridelavi.
- **Zakon o dohodnini:** dohodek izdelkov malih obsegov predelave v katastrskem dohodku, ugotavljanja davčne osnove z normiranih odhodkov.
- **Zakon o davčnem potrjevanju računov.**
- **Zakon o davku na dodano vrednost:** argumentirali potrebo po dvigu praga dohodkov za obvezno identifikacijo za namene DDV, odločbe za 2017 niso bile izdane.
- **Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin:** predlagano vrednotenje, ki bi ustrezalo dejanskemu stanju kmetijskih in gozdnih zemljišč.

Okolje, narava, prostor

- **Zakon o ohranjanju narave:** vožnja v naravnem okolju, popravki zakonodaje.
- **Upravljanje z zvermi:** regulacija populacije, opozarjanje.
- **Vodovarstvena območja:** zagotavljanje nadomestila.
- **Vodna infrastruktura zadrževalniki, protipoplavna zaščita.**
- **Prostorska in gradbena zakonodaja.**

Kmetijsko svetovanje

- **Panožni krožki.**
- **Tehnološka navodila.**
- **Delo z mladimi:** e-novice za mlade kmete.
- **Javna naročila iz PRP:** programi aktivnosti, usposabljanja za ukrepe KOPOP, EK, DŽ.
- **Uveljavljanje ukrepov SKP:** informiranje o razpisih, vnos in dopolnjevanje ZV.
- **Izbrana kakovost:** mleko, goveje meso, sadje, prašiči, žita, zelenjava.
- **Mlečna kriza:** svetovanje in pomoč pri ukrepih.
- **Naravne nesreče:** spremljanje, poročanje.
- **Slovenska potica:** koordinacija specifikacije.

Promocija

- **Promocijsko-prodajni dogodki Podeželje v mestu:** Ljubljana, Koper in Maribor, 240 razstavno prodajnih mest, okrog 20.000 obiskovalcev.
- **Sejmi:** AGRA, Narava-zdravje, MOS Celje, Komenda.
- **Hrana ne raste v trgovini:** poučne delavnice za otroke.
- **Tradicionalni slovenski zajtrk.**
- **Glasilo Zelena dežela:** prenovljena vsebina in oblika.
- **Sporočila za medije, novinarske konference, odgovori medijem.**
- **Radijska oddaja Zelena dežela:** vsak mesec na radiu Ognjišče.
- **Spletne strani:** www.kgzs.si, www.kupujmodomace.si, www.zarazvojpodezelja.si, www.pefc.si.
- **Facebook strani:** Kmetijstvo je zakon, Kupujmo domače.

Mednarodno sodelovanje

- **Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO):** posvetovalno telo Evropske unije, ki s strokovnimi nasveti pri odločitvah pomaga Evropski komisiji, Evropskemu svetu in Evropskemu parlamentu.
- **COPA COGECA, MEDAC, EUFRAS, IALB, SEASN.**

Grob napad na kmetijstvo in kmetijska zemljišča

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije ugotavljamo, da predlog Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1) prinaša za kmetijstvo veliko nesprejemljivih rešitev.

Gašper Cerar, KGZS
gasper.cerar@kgzs.si

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) opozarjamo, da Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1), ki je bil v Državnem zboru sprejet v prejšnjem tednu, prinaša za kmetijstvo nesprejemljive rešitve: predvsem izpostavlja model vrednotenja, ki bo nerealno ocenil kmetijska in gozdna zemljišča. Na KGZS množičnemu vrednotenju ne nasprotujemo, vendar ocenjujemo, da predlog zakona, v katerem konstruktivni predlogi zbornice niso bili upoštevani, pomeni grob napad države na kmetijstvo ter kmetijska in gozdna zemljišča. Vrednost nepremičnin se bo uporabila na davčnem področju za določitev davčne osnove in druge.

Nujno upoštevati namen prihodnje gradnje

Z ZMVN-1 se bo stavbna zemljišča, kljub temu, da se na njih še vedno izvaja kmetijska ali gozdarska dejavnost, vrednotilo po namenski rabi in z modelom za stavbna zemljišča. Trenutno lahko občine po stališču Ustavnega sodišča RS iz leta 2007 odmerijo nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ, ki predstavlja nepremičninski davek), kadar je stavbno zemljišče komunalno opremljeno in dostopno s cesto: šele komunalna oprema in dostop pomenita, da se bo tam dejansko tudi gradilo. Prej gre samo za status v prostorskem načrtu, ki z dejansko uporabo zemljišča nima resnične povezave.

ZMVN-1 za kmetijstvo predstavlja povsem novo in do sedaj še neuporabljeno rešitev, ki bo nepremičnino, ne glede na dejansko možnost uporabe zemljišča za gradnjo, vrednotil na podlagi namenske rabe. Na KGZS smo Ministrstvu za fi-

nance v času priprave predloga zakona in v Državnem zboru v času sprejemanja zakona pojasnjevali, da bodo vrednosti nepozidanih stavbnih zemljišč, na katerih se opravlja kmetijska ali gozdarska dejavnost, visoke, kar v davčnem smislu pomeni visoko davčno osnovo. Menimo, da se s tem želi pospešiti pozidavo oziroma promet s kmetijskimi zemljišči, ki imajo v občinskih ali državnih prostorskih načrtih status stavbnih zemljišč. Zaradi visoke vrednosti stavbnega, a dejansko obdelovalnega zemljišča, se bo moral lastnik odločiti med plačilom visokega NUSZ oziroma (pričakovanim) davkom na nepremičnine ali prodajo nepremičnine. To pomeni še dodaten pospešek k zmanjševanju obsega kmetijskih zemljišč, kar je vlada pokazala tudi s postopkom v Hočah. Še bolj pa je **nesprejemljivo**, da se pri tem ne upošteva namen prihodnje gradnje. Če nekdo spremeni namensko rabo, da bo gradil **kmetijski objekt**, bo imel vrednotenje (in s tem posledično tudi finančno breme prek davkov, socialnih transferov, stroškov pri dedovanju) enako kot za **luksuzno gradnjo**.

Kršene ustavne pravice lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč

Poudarjamo, da **zakon posega tudi v pravice tistih, ki sami niso dali pobude za spremembo namembnosti nepremičnine** in ne želijo, da se jim z občinskimi prostorskimi načrtom spremeni namenska raba. Taka določba pomeni grob poseg v lastnikove pravice. Brez dvoma bodo lastniki zahtevali ustavno presojo in pri tem ji bo KGZS aktivno pomagala. Ustavno sodišče RS je v odločbi, s katero je

odpravilo davek na nepremičnine v letu 2014, opozorilo, da je odločitev o tem, ali je na teh zemljiščih tudi dejansko mogoča gradnja (že v letu vrednotenja ali šele nekoč pozneje), najprej prepuščena izvršilnemu predpisu, nato pa občinam, ne da bi imel lastnik nepremičnine pri tem možnost učinkovitih ugovorov.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je pripravljavcu ZMVN-1 in zakonodajalcu predlagala, da se v prostorskih načrtih opredeljena stavbna zemljišča, na katerih se opravlja kmetijska ali gozdarska dejavnost, zaradi varstva kmetijskih obdelovalnih površin in gozdnih zemljišč vrednoti z modelom za kmetijska ali gozdna zemljišča.

Višja vrednost naj se izrazi šele ob spremembi dejanske rabe

Sprememba namenske rabe iz kmetijskega ali gozdnega zemljišča v stavbno zemljišče naj se v višji vrednosti nepremičnine izrazi šele ob spremembi dejanske rabe – ko se na zemljišču preneha s kmetovanjem ali opravljanjem gozdarske dejavnosti in se zemljišče pozida. Podobno rešitev, kot smo jo predlagali na KGZS (obravnavanje kmetijskih in gozdnih zemljišč po dejanski in ne po namenski rabi) sta vsebovala že Zakon o uravnoteženju javnih financ in Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014, in sicer pri davku na nepremičnine večje vrednosti.

Zemljišča kot posebna proizvodna sredstva

Zakonodajalcu smo predlagali sprejem amandmajev na ZMVN-1, s katerimi smo pričakovali, da se bodo **kmetijska in gozdna zemljišča** že v postopku vrednotenja nepremičnin ter nadalje v postopku priprave davka na nepremičnine obravnavala kot posebna proizvodna sredstva. Predlog zbornice temelji na mnenju Ustavnega sodišča iz odločbe o razveljavitvi davka na nepremičnine v 2014, da se lastnikom po dejanski

Na KGZS smo pričakovali, da se bodo kmetijska in gozdna zemljišča že v postopku vrednotenja nepremičnin ter nadalje v postopku priprave davka na nepremičnine obravnavala kot posebna proizvodna sredstva.

rabi kmetijskih ali gozdnih zemljišč ne smejo nalagati nesorazmerno visoki davki, ki bili izračunani na podlagi tega, kakšni so načrti prihodnjih investicij v prostorskih načrtih posameznih občin. Poleg tega za kmetijska in gozdna zemljišča velja pomembno **načelo ohranitve lastnine za bodoče rodove**. Lastniki kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki se aktivno ukvarjajo s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, do zemlje gojijo globoko spoštovanje, ker jo morajo ohraniti za prihodnje rodove, saj so jo tudi oni prejeli od prednikov. Načelo ohranitve premoženja teži k ohranitvi izvajanja kmetijske in gozdarske dejavnosti.

Model vrednotenja naj odraža potencial dejavnosti

Druga pripomba na ZMVN-1, ki smo jo izpostavili na KGZS, je vezana na model vrednotenja za kmetijska in gozdna zemljišča. Osnovni namen teh zemljišč je izvajanje dejavnosti, zato bi morala njihova **vrednost odražati**

potencial dejavnosti in ne vrednost, ki bi jo doseglo zemljišče ob prodaji.

Ugotavljamo, da je v zadnjih letih vse več kapitalskih naložb v kmetijska zemljišča, kar povečuje tržne cene teh nepremičnin. Na eni strani mnogi menijo, da je naložba v kmetijska zemljišča dolgoročno dobra naložba, na drugi strani so aktualni špekulativni nakupi kmetijskih zemljišč z namenom spremembe namembnosti v stavbna. Obe vrsti nakupov povečujeta vrednost, čeprav ne odražata vrednosti z vidika dohodka iz dejavnosti kmetijstva in gozdarstva. Tudi v tem primeru bi moral biti vzpostavljen sistem, ki bi obdavičil razliko med vrednostjo zemljišča na podlagi donosa in na trgu doseženo vrednost kmetijskega in gozdnega zemljišča.

Vrednost zemljišč naj temelji na potencialnem donosu dejanske rabe

Da bi se **pravilno vrednotila** vrednost kmetijskih in goz-

dnih zemljišč, smo zakonodajalcu predlagali amandma na ZMVN-1, s katerim bi se namesto metode tržnih primerjav za vrednotenje kmetijskih in gozdnih zemljišč uporabljala **način, zasnovan na pričakovanem donosu nepremičnine**.

Za tiste, ki se ukvarjajo s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, bi to pomenilo realno oceno njihovega premoženja, kar je še posebej pomembno v postopkih dedovanja in prenosa kmetij in upravičenosti do socialnih ukrepov, hkrati pa bi to dalo podlago za ugotavljanje kapitalskih dobičkov. **Izvedbeno glede uporabe modela donosa zemljišča ne bi smelo biti težav**. GURS-u so na voljo podatki o površini, nagibu, nadmorski višini in boniteti zemljišč, o rastiščnem koeficientu, pravilni razdalji v gozdu ter drugi podatki, na podlagi katerih bi bilo mogoče metodo donosa množično določiti vrednost kmetijskih in gozdnih nepremičnin.

Mediacija: brez sodišča do rešitev

Mediacija je neformalen postopek, v katerem nevtralna oseba – mediator sprtima stranema pomaga pri reševanju njenega spora. Gre za precej uspešen način reševanja konfliktov. Njegov namen je poleg rešitve spora tudi vzpostavitev dobrih medsebojnih odnosov. V okviru 7. dnevnih mediacij, ki so potekali konec novembra v Ljubljani, je beseda tekla tudi o praktičnih izzivih in priložnostih za mediacijo na področju kmetijstva in gozdarstva.

Predlog razrešitve kmetijskih sporov s pomočjo mediacije je predstavila Andreja Krt Stopar s sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo na KGZS. Po njenem mnenju je v kmetijstvu in gozdarstvu kar nekaj možnosti za uporabo mediacije: pri gospodarskih sporih (organizacije in skupine proizvajalcev, združništvo, prehranska veriga), civilnih sporih (pogodbeni spori, motenje opravljanja dejavnosti, škode zaradi divjadi in zveri, posestni in mejni spori) in upravnih sporih (raba zemljišč, okoljevarstveni postopki, prostorsko ureditveni pogoji, spomeniško varstvo).

Gre namreč za precej bolj enostaven in prijazen postopek, kot so sodne rešitve. Reševanje sporov s pomočjo le-teh je običajno dolgotrajno in drago. Na drugi strani mediacija in mediator ponujata možnost dogovora. Seveda, če sta oba vpletena pripravljena nanjo. Mediator sprtima stranema omogoči, da pogledata na problem z druge strani, pomaga pri pogovoru in jima omogoči biti »slišana«. Pri iskanju mirne rešitve sporov so možnosti velike.

T. V.

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE
moji zemlji predana

PONUDBA ZA KMETOVALCE

- UGODNE GOTOVINSKE IN NAMENSKÉ KREDITE
- UGODNE SEZONSKE KREDITE
- KREDIT ZA VZREJO ŽIVALI
- PAKET MLADI PREVZEMNIK

UNIVERZALNA PONUDBA DEŽELNE BANKE SLOVENIJE

- DBS OSEBNI RAČUNI
- KREDITI
- LIMITI
- MOBILNA BANKA mDBS
- PLAČILNE KARTICE
- VARČEVANJA
- PREDPLAČNIŠKA KARTICA
- ELEKTRONSKA BANKA DBS net
- VSE BANČNE STORITVE ZA KMETOVALCE, PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER DRUŠTVA
- UGODNO PLAČEVANJE POLOŽNIK

Vesel božič in srečno 2018!

Nudimo vam ugoden finančni leasing.
www.dbs-leasing.si • tel. 01/23 00 500

Nič več položnic za plačilo prispevkov kmetov

Z novim letom bodo tudi kmetje prejeli obračune prispevkov za socialno varnost elektronsko prek eDavkov, ne bodo pa več dobivali položnic po pošti.

Barbara Škrinjar, FURS
barbara.skrinjar@gov.si

Finančna uprava RS od 1. januarja 2018 za plačilo prispevkov za socialno varnost kmetom ne bo več pošiljala izpolnjenih plačilnih nalogov oziroma položnic. Po novem bo Finančna uprava RS predizpolnjene obračune prispevkov za socialno varnost tudi kmetom vročala elektronsko prek portala eDavki, kot to že eno leto velja tudi za samozaposlene osebe in družbenike.

Predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost bo sestavila Finančna uprava RS in ga odložila na portal eDavki najpozneje do 10. v mesecu za pretekli mesec. Novost za kmete je predvsem ta, da na dom ne bodo več prejeli položnic oziroma plačilnih nalogov (UPN). Kmetje bodo morali sami izpolnjevati UPN in izračunane prispevke za socialno varnost plačati na banki, pošti, spletni banki itd. Vse podatke za plačilo prispevkov za socialno varnost pa bodo dobili na portalu eDavki.

Prvi obračun prispevkov za socialno varnost, ki bo po novem odložen v eDavke, bo obračun za mesec januar 2018. Finančna uprava RS ga bo vročila kmetom elektronsko prek portala eDavki najpozneje do 10. februarja 2018. Prispevki za socialno varnost pa morajo biti plačani najpozneje do 20. februarja 2018.

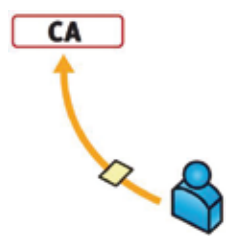
Za pregledovanje in popravljanje podatkov v predizpolnjenem obračunu prispevkov za socialno varnost si morajo kmetje zagotoviti vstop v eDavke. eDavke lahko kmetje upora-

bljajo sami ali pa za poslovanje prek sistema eDavki določijo pooblaščenca, ki bo obveznosti opravil namesto njih – denimo računovodski servis, kmetijski zavod ... Tisti, ki tega še nimajo urejenega, si bodo morali dostop urediti čim prej oziroma najkasneje do 10. februarja 2018. »Po zadnjih podatkih ima dostop do eDavkov zagotavljenih že skoraj 5.690 kmetov od skupaj 11 tisočih, ki so zavezani za plačilo prispevkov, kar je več kot polovica,« sporočajo s Finančne uprave RS.

Vsi, ki še nimate urejenega dostopa do eDavkov, lahko informacije o tem, kaj potrebujete ob prvi prijavi v eDavke, preberete na spletnem portalu: <https://edavki.durs.si>, objavljamo pa tudi nazorno preglednico v štirih korakih, ki vodijo do prve registracije v eDavke.

1. KORAK

Pridobitev digitalnega potrdila

Overitelju (CA) oddajte vlogo za poslovanje v eDavkih potrebujete digitalno potrdilo enega od naslednjih overiteljev:

Ministrstvo za javno upravo:
• SIGEN CA – Zahtevek za pridobitev digitalnega potrdila

Nova Ljubljanska banka d. d.:

• AC NLB – Kako do kvalificiranega digitalnega potrdila

Pošta Slovenije d. o. o.:
• POŠTA@CA – Vloga za pridobitev digitalnega potrdila

Halcom d. d.:

• HALCOM CA – Pridobitev digitalnega potrdila

V nekaj dneh (odvisno od politike overitelja) boste prejeli dve gesli.

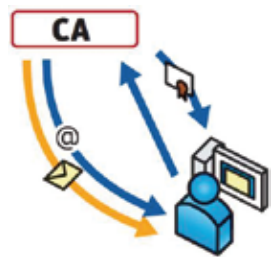
Če katerega od teh digitalnih potrdil že imate, lahko takoj nadaljujete s korakom Prijava v eDavke.

Več o digitalnih potrdilih

Digitalno potrdilo (imenovano tudi certifikat) v elektronskem poslovanju nadomešča osebno legitimacijo davčnega zavezanca. S potrdilom in s pripadajočim zasebnim ključem vzpostavi davčni zavezanec z eDavki varno komunikacijsko povezavo prek spleta.

2. KORAK

Prevzem potrdila

Namestite digitalno potrdilo Po navodilih, ki jih prejmete od overitelja, opravite postopek prevzema digitalnega potrdila:

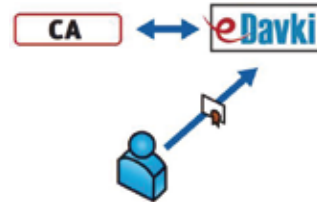
- na overiteljevi spletni strani za prevzem digitalnega potrdila vnesite obe gesli, ki ste jih prejeli po navadni in elektronski pošti,
- po overiteljevih navodilih opravite prevzem digitalnega potrdila,
- digitalno potrdilo

shranite na računalnik ali na prenosljiv medij (npr. pametna kartica, USB ključ).

Overitelji zagotavljajo natančna navodila za prevzem digitalnega potrdila na svojih spletnih mestih.

3. KORAK

Prijava v eDavke

Ob prvem obisku eDavkov morate pred vstopom prijaviti svoje digitalno potrdilo. Digitalno potrdilo ste pred tem že namestili na svoj računalnik.

- V brskalniku vtipkajte naslov: <http://edavki.durs.si>. Odpre se vhodna stran portala eDavki.
- Izberite Prijava v levem meniju in nato Naprej. Sledite navodilom. V nekaj preprostih korakih boste namestili komponento za elektronsko podpisovanje.
- S klikom na gumb podpišite Pogoje za uporabo eDavkov.

4. KORAK

Vstop v eDavke

Kot prijavljeni uporabnik eDavkov lahko vstopite v svoj zasebni portal.

- V brskalnik vtipkajte naslov: <http://edavki.durs.si>. Odpre se

vhodna stran portala eDavki.

- Kliknite na spodnjo ikono: Vstop za registrirane uporabnike

Sedaj ste postali uporabnik eDavkov!

Da bi bil prehod lažji

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je že pred sprejetjem novele Zakona o davčnem postopku, ki je tudi za kmete uvedla obveznost pregledovanja in potrjevanja predizpolnjenih obračunov za socialno varnost, opozarjala na težave, ki bi se v zvezi s tem lahko zgodile kmetom. Zato si je tudi kasneje prizadevala, da bi ta novost kmete obremenila v najmanjšem možnem obsegu.

Z veseljem vas obveščamo, da bodo na krajevnih uradih Finančne uprave RS (FURS) v zvezi predizpolnjenih obračunov za socialno varnost kmetom še vedno nudili pomoč, čeprav sprva to ni bilo predvideno. Z Generalnim finančnim uradom (GFU) smo namreč dosegli dogovor, po katerem se lahko kmetje najkasneje do petega dne v mesecu zglasite na posameznem krajevnem uradu FURS ter davčnemu kontrolorju predložite vsa dokazila, ki bi utegnili vplivati na višino zavarovalne osnove za prispevke za socialno varnost (npr. bolniški list, odločbo centra za socialno delo o priznanju pravice do nadomestil iz naslova starševskega varstva, odločbo o priznanju pravice do nadomestil iz naslova invalidnosti itd.). Če boste to storili do navedenega dne, bodo vse morebitne spremembe že upoštevane v predizpolnjenem obračunu za socialne prispevke, zato dodatna aktivnost v smislu pregledovanja in potrjevanja predizpolnjenih obračunov z vaše strani ne bo potrebna.

Poleg navedenega smo z Generalnim finančnim uradom dosegli dogovor tudi v zvezi z nadaljnjim obveščanjem kmetov o sami višini prispevkov. Sprva bodo tako s FURS-a še pošiljali položnice (tri do štiri mesece v letu 2018), kasneje pa boste o višini prispevkov, ki jih morate plačati v posameznem mesecu, obveščeni preko mobilnih sporočil. Naknadno vas bomo zato obvestili, komu in kako sporočite svojo mobilno telefonsko številko, na katero boste vsak mesec prejeli tri sporočila (za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za starševsko varstvo), z navedbo vseh podatkov, ki so potrebni za izpolnitev položnice in plačilo prispevkov. Če pa bo prišlo do spremembe zavarovalne osnove, boste s FURS-a prejeli tudi položnico.

U. A. G.

Novosti pri shemah neposrednih plačil

Najpomembnejše spremembe pri neposrednih plačilih, ki jih lahko pričakujemo za leto 2018.

Polona Kolarek, MKGP
polona.kolarek@gov.si

Metka Valek, MKGP
metka.valek@gov.si

Rok za oddajo vlog za prenos plačilnih pravic, za katere prevzemnik uveljavlja osnovno plačilo za tekoče leto, naj bi se prestavil z 31. maja na 28. februar tekočega leta, kar je podobno, kot je bilo pred letom 2015. Če boste torej kot kupec ali zakupnik plačilnih pravic le-te hoteli uveljavljati na svoji zbirni vlogi za leto 2018, boste

morali dogovor o prenosu skleniti pred 28. februarjem 2018. Prav tako mora tudi računalniški izpis vloge za prenos plačilnih pravic, ki ga podpišeta prenosnik in prevzemnik, prispeti na Agencijo najpozneje 28. februarja 2018. Plačilne pravice, prenesene po tem datumu, se bodo lahko uveljavljale šele v letu 2019.

Zelene komponente

Veliko novosti je tudi pri pravih za obvezne prakse zelene komponente. Za vse vrste površin z ekološkim pomenom (PEP), ki so obvezne za kmetijska gospodarstva z več kot 15 ha ornih zemljišč, bo veljala prepoved uporabe fitofarmaceutskih sredstev (FFS). Konkretno to pomeni, da se na površinah v prahi oz. prahi za medonosne rastline, ki bodo prijavljene na zbirni vlogi za leto 2018 za namen PEP-ov, ne bo smelo uporabljati FFS od 1. januarja 2018 do 31. julija 2018. Nadalje bo prepoved rabe FFS veljala za površine z rastlinami, ki vežejo dušik od 7. maja 2018 do 30. septembra 2018 oz. tehnološke zrelosti, in za naknadne posevke od 15. avgusta 2018 do 16. oktobra 2018, medtem ko bo za

podsevke med glavno kmetijsko rastlino za namen PEPov veljala prepoved FFS osem tednov po spravi glavne kmetijske rastline ali do setve naslednje glavne kmetijske rastline.

Dodala se bo nova vrsta PEP, in sicer »površina v prahi za medonosne rastline«, za katero je utežni faktor 1,5. Kot medonosne rastline štejejo sončnice, lan, facelija in ajda.

Kot podsevek med glavno kmetijsko rastlino za namen PEPov bo dovoljen tudi podsevek nekaterih stročnic (inkarnatka, DTM ...).

Za naknadne posevke oziroma podsevke je predpisano minimalno obdobje prisotnosti teh posevkov, in sicer od 15. avgusta do 16. oktobra tekočega leta. Že sedaj velja, da se naknadnih posevkov ali podsevkov ne

smo obdržati v naslednjem letu kot glavno kmetijsko rastlino, v nasprotnem primeru se šteje, kot da v preteklem letu ni bil zagotovljen PEP. Prav tako v prej omenjenem obdobju obvezne prisotnosti ni dovoljena raba teh posevkov za krmo ali pašo. Iz namena naknadnih posevkov ali podsevkov izhaja, da je zaželen njihov podor.

Za rastline, ki vežejo dušik, bo utežni faktor 1 in ne več 0,7. Na novo se dovolijo tudi nekatere mešanice kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik, in drugih rastlin, pod pogojem, da prevladujejo rastline, ki vežejo dušik.

Mleko v gorskih območjih

Naslednja shema, ki bo deležna večjih sprememb za leto 2018

in naslednja leta, je podpora za mleko v gorskih območjih. Za določitev števila upravičenih krav molznic za tekoče leto (2018) na podlagi obsega priraje mleka se bo uporabil podatek o oddaji in neposredni prodaji mleka za preteklo leto (2017), ki ga bo Agencija prevzemala iz nove evidence za sektor mleka.

Za KMG, ki so vključena v ekološko rejo in imajo certificirano ekološko pridelavo mleka v tekočem letu (2018) in preteklem letu (2017), se pri izračunu največjega števila upravičenih krav molznic na KMG za tekoče leto (2018), za katere se dodeli podpora, skupen obseg mleka deli z nižjo povprečno mlečnost, in sicer s 4.359 kg.

O strokovnih izzivih sodobnega kmetijstva

Že 32. posvet javne službe kmetijskega svetovanja opozoril na pomen kmetijstva.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

»V letošnjem letu je bil narejen velik premik. Uspeli smo postaviti nove temelje kmetijskega svetovanja. Seveda bo še veliko dela pri izpeljavi in usklajevanju vsebin. Te bodo šle v smeri evropske skupne kmetijske politike, podnebnih sprememb in trženja.« je v Laškem, kjer je konec novembra potekal 32. posvet Javne službe kmetijskega svetovanja, povedal predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Cvetko Zupančič**. S spremembo Zakona o kmetij-

stvu je namreč kmetijska svetovalna služba tudi formalno dobila status javne službe kmetijskega svetovanja v Sloveniji in potrjuje pomena, ki ga ima ta služba v slovenskem kmetijstvu zadnjih 26 let.

Pomen meddržavnega sodelovanja

»Posvet je pripravljen v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico avstrijske Koroške. Meddržavno sodelovanje sve-

Posvet javne službe kmetijskega svetovanja v Laškem je pritegnil pozornost tako stroke kot kmetijske politike.

O pomenu povezovanja kmeta s kmetijsko svetovalno službo je govoril Igor Hrovatič, vodja sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo pri KGZS

tovalnih služb v kmetijstvu pomembno vpliva na kakovost dela,« je poudaril vodja sektorja za kmetijstvo in gozdarstvo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije **Igor Hrovatič**. V zadnjem letu so bili uspešno realizirani sklepi zadnjega posveta. Ob tem je izpostavil spremembe pri prenosu znanja v kmetijstvu, ki v ospredje postavlja potrebe kmeta in partnerstvo s kmetijsko svetovalno službo. »Za dosego zastavljenih ciljev je bila potrebna močna politična volja, strokoven pristop in zgladno sodelovanje med ustanova-

mi. V tem delu lahko govorimo o partnerskem pristopu,« je zaključil Hrovatič.

»S Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije sodelujemo že dolgo, pomagali smo pri njeni ustanovitvi. Zelo smo ponosni, da v Sloveniji zbornica obstaja. Osebnostno sem prepričan Evropejec in pristaš zbornic. Te delajo dobro in dajejo zaščito vsem, velikim in majhnim kmetijam,« je prisotne pozdravil direktor Kmetijsko gozdarske zbornice avstrijske Koroške **Hans Mikl**. In še, da je »pogled čez mejo« pomemben, pomembno je uče-

nje in iskanje dobrih rešitev. Težave v kmetovanju so povsod enake. Zato je pomembno skupaj predelati skupno kmetijsko politiko in dobiti vpogled v to, da smo nekje naprej in drugje zadaj, razširiti pogled in inovacije pripeljati domov.

Kmetijstvo je temelj Evropske unije

Dejstvo, da je bilo kmetijstvo in zavedanje pomena hrane eden od glavnih razlogov za ustanovitev Evropske unije pred več kot petdesetimi leti, je izpo-

stavil minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **mag. Dejan Židan**. Ne glede na to, da ima Evropa danes viške hrane, drugod po svetu ni tako. Razlogi za krize, kot so klimatske spremembe in vojne, ne izginjajo. Tako ostajajo pričakovanja glede nove skupne kmetijske politike velika.

Poudaril je pomen enotnosti v kmetijskem sektorju in ustrezne zakonske umestitve službe kmetijskega svetovanja. »Sredstva za javno službo kmetijskega svetovanja se bodo povečala za nekaj več kot 16 %. Vaša naloga je poskrbeti, da kmetijski prostor dobro živi in dela. Kmetijski svetovalci niso odgovorni za vsako kmetijo in njeno dobro ali slabo delo. Ljudje vas morajo poiskati, ne vi njih. V novem obdobju bo tudi veliko bolj jasno, katere usluge bodo brezplačne in za katere bo treba doplačati. Kljub temu da je bilo zaradi težav z vremenskimi ujumi letošnje leto težko za kmetijstvo, se dogaja kar nekaj dobrega. Trend naraščanja stroškov v kmetijstvu se je ustabil, na drugi strani se dvigajo cene kmetijskih proizvodov. Brez višjih cen se kmet ne bo mogel prilagoditi podnebnim spremembam. Nobena resolucija tega ne bo spremenila,« je še dodal minister in poudaril pomen zavedanja porabnikov o pomembnosti pridelave hrane.

Zaključki 32. posveta javne službe kmetijskega svetovanja

1. Strateško načrtovanje bo v prihodnje neizogibno pri napredku in načrtovanju razvoja kmetije. Metodo interaktivnega strateškega razmišljanja (ISM), ki vključuje orodje, katero omogoča kmetu, da izbere najboljšo strategijo razvoja svoje kmetije v danih okoliščinah, bo preko JSKS nujno razširiti in uvesti pri čim večjem številu kmetij, saj bodo kmetije tako lažje razvile prave ideje in se odločile za pravo strategijo na svojih kmetijah.
2. Empirično orodje SEZAM nudi strokovno osnovo za delo panožnih krožkov. Testirano je bilo na dveh panožnih krožkih rejcev krav za proizvodnjo mleka. Izkazalo se je kot sodobno in učinkovito orodje, ki ga je treba v JSKS vzpostaviti v krožkih na celotnem območju Slovenije.
3. Ugotavljanje in spremljanje pojavljanja presnovnih motenj je ena od najpomembnejših dejavnosti, ki vplivajo na uspešnost prireje mleka. Svetovalce, ki delajo na področju živinoreje, je potrebno tehnično opremiti in usposobiti za delo z elektronskimi merilniki za ugotavljanje pojave ketoz. Ta metoda je bila v praksi preizkušena in je dala dobre rezultate, zato bi jo bilo potrebno razširiti v splošno uporabo, saj se bo tako v mlečnih čredah izboljšala mlečnost in dolgoživost krav molznic, poleg tega pa se bo na kmetijah zmanjšala uporaba dodatkov glukogenih snovi, s čimer se bodo znižali stroški reje.
4. Za uspešno rejo prašičev sta med drugim pomembna tudi redna in načrtovana obnova plemenske črede s kakovostnimi in zdravimi živalmi ter sinhronizacija estrusa v reji. Svetovalci, ki svetujejo prašičerejskim kmetijam, morajo rejce prašičev vzpodbujati, da plemensko čredo redno obnavljajo bodisi z nakupom ali pa z lastno vzrejo mladice, in opozarjati na pomembnost optimalne starostne strukture črede, kar je osnova za gospodarno prirejo. Rejce je potrebno seznanjati s prednostjo sinhronizacije estrusa, saj to močno olajša razporeditev dela v reji.
5. V zadnjih letih se je zanimanje za uporabo volne na različnih področjih močno povečalo. Rejce drobnice bo morala JSKS v prihodnje usmerjati, da delež volne, ki je sicer tržno nezanimiv, spremenijo v uporabne proizvode, ki pozitivno vplivajo na zdravje okolja in ljudi, kot so npr. izolacije zgradb, izdelava zelenih streh, gnojil, lanolončkov in multiplatojev, mulča, zaščitnih pokrival ipd.
6. Ena izmed najpomembnejših nalog JSKS v prihodnje je usmerjanje kmetij k prilagajanju na podnebne spremembe v okviru vseh agrotehničnih ukrepov. Poleg prilagoditve obdelave tal, kolobarja, setve in sortne sestave je nujna tudi prilagoditev na področju gnojenja in varstva rastlin. Pri vinogradništvu je pomembno uvesti tudi ukrepe za kasnejši začetek odganjanja trte ter nove vzgojne oblike, s katerimi bomo v veliki meri zmanjšali posledice spomladanskih pozeh in sušnega stresa. Eden od pomembnih ukrepov v rastlinski pridelavi je tudi uvedba protitočnih mrež, namakanja in sistemov oroševanja za zaščito sadovnjakov pred pozehbo. Tehnologija zaščite sadovnjakov s klasičnim in mikro oroševanjem je bolj ali manj neznanka za domačo stroko in sadjarje. Za povečanje obsega tovrstnih ukrepov je pred JSKS veliko dela tako na področju lastnega izobraževanja kot izobraževanja kmetov.
7. Biotično varstvo rastlin je ena od metod varstva rastlin z nizkim tveganjem, ki je v številnih sosednjih državah že vpeljana kot redna praksa v rastlinski pridelavi, v Sloveniji pa se ta metoda uporablja le v primeru, ko pridelovalci škodljivega organizma ne morejo več učinkovito obvladovati z uporabo FFS. Uvedba in širjenje biotičnega varstva je velik strokovni izziv tako za kmetijske svetovalce kot pridelovalce. Za učinkovit prenos potrebnih znanj do pridelovalcev moramo tudi kmetijski svetovalci pridobiti več praktičnih znanj in izkušenj ter se tesneje povezati z raziskovalnimi ustanovami, z dobavitelji biotičnih agensov in prodajalci FFS.
8. Svetovalno delo na področju pridelovanja voluminozne krme oziroma krmnih košenin je treba usmeriti predvsem v usposabljanje kmetov, da bodo bolj pravilno in dosledno izvajali ukrepe za vzdrževanje kakovostne travne ruše s podudarkom na zgodnejši košnji, pravilnem gnojenju ter ustreznem spravilu in skladiščenju. Kmete je potrebno spodbujati za večje število kemijskih analiz krme. Za svetovalno delo bi bilo v veliko pomoč, če bi povezali podatke o kakovosti krme s podatkovnimi zbirkami o kakovosti zemljišč in založenosti tal s hranili in podatkovno zbirko o rezultatih kontrole prireje mleka ter z drugimi podatkovnimi zbirkami.
9. JSKS mora intenzivirati delo na področju ekološke pridelave v vseh kmetijskih panogah. Nekoliko večji poudarek je na področju ekološke pridelave sadja, ki se v Sloveniji precej povečuje in ima velike razvojne možnosti. Tovrstna pridelava sadja je strokovno zahtevna in kmetijski svetovalci se bodo morali na tem področju še precej izobraziti.
10. Na področju vinogradništva bo JSKS usmerjala kmetije tudi k pridelavi namiznih sort grozdja. Glede na to, da slovenski potrošnik vse bolj ceni doma pridelano hrano, je pridelava namiznega grozdja v Sloveniji več kot zanimiva. S poskusi smo ugotovili, da lahko tudi v Sloveniji pridelamo kakovostno namizno grozdje, ki je tako po okusu kot videzu primerljivo z grozdem iz tujine in privlačno za potrošnike.
11. Na področju pridelave v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetijah bo JSKS sledila cilju, da prenese na kmetije čim več tehnologij, ki ohranjajo tradicijo, in tehnologij, ki z novimi pristopi in znanji omogočajo izvajanje pridelave po čim bolj naravnih metodah. Hkrati z razvijanjem novih tehnologij in receptur bo potrebno enakovredno širiti in graditi marketinška znanja, ki lahko veliko pripomorejo k primerni ceni izdelka. Temu bo morala slediti tudi organizacijska struktura javne službe kmetijskega svetovanja.
12. Kmetijski svetovalci so sestavni in operativni del stroke ter sodimo med pomembne soustvarjalce uspešne slovenske kmetijske pridelave. Zato bo v bodoče nujno, da se kmetijski svetovalci intenzivno izobražujemo ter nadgrajujemo strokovno znanje, saj bomo le tako kot največja razvojna sila na področju kmetijstva prenesli na kmetije nove, uspešne rešitve in prispevali k napredku slovenskih kmetij.
13. Osnovni način dela kmetijskih svetovalcev je komuniciranje. Zato je potrebno pri tem dosledno upoštevati metode kmetijskega svetovanja in za to uporabiti orodja, ki jih nudi digitalizacija. Za razvoj digitalizacije je treba uporabiti tudi možnosti, ki jih nudi EIP.
14. Kmetijstvo v sosednji Avstriji je v marsičem podobno slovenskemu in nam je obenem pogosto za zgled. Oboji se zavedamo pomena ohranitve kmetij v območjih s težjimi pridelovalnimi razmerami, še posebej v hribovskih, oboji poudarjamo pomen lokalno pridelane hrane in stremimo k pridelkom višje kakovosti. Trendi produktivnosti in doseganja dohodkov v avstrijskem in slovenskem kmetijstvu v preteklih letih so zelo podobni. Avstrija je uspešnejša v doseganju višje dodane vrednosti proizvodom, k čemur morajo v prihodnje vse bolj stremeti tudi slovensko kmetijstvo, gozdarstvo in živilstvo.
15. Sodelovanje in izmenjave izkušenj s sosednjimi svetovalnimi službami je za javno službo kmetijskega svetovanja zelo pomembno. To je potrdil tudi skupni strokovni posvet s kmetijskimi svetovalci iz avstrijske Koroške. S podobnimi praksami bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Stroka usmerja politične odločitve

Da si dela državnega zbora brez sodelovanja KGZS in kmetijskih svetovalcev ne more predstavljati, je opozoril **Tomaž Lisec**, predsednik odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v državnem zboru. »Strokovna mnenja in stališča kmetijske stroke v zbornici so neprecenljiva pomoč pri našem delu. Samo upam lahko, da bo kmetijska stroka še naprej usmerjala politične odločitve,« je še dodal Lisec, ki je hkrati tudi spomnil na morebitne težave, ki nas čakajo ob izstopu Velike Britanije iz Evropske unije.

Odgovornost, proaktivno delo, povezovanje

»Nov status kmetijske svetovalne službe prinaša več odgovornosti, proaktivnega dela in povezovanja,« je v svoji predstavitvi izpostavil direktor KGZS **Branko Ravnik**. Kot glavne cilje vzpostavitve nadgrajenega sistema delovanja javne službe kmetijskega svetovanja je izpostavil bolj intenzivno sodelovanje med ustanovami, projektno delo ter prilagoditve v smeri digitalizacije poslovanja. »Pred nami so izzivi trajnostne in ekonomsko učinkovite pridelave, prilagoditev na podnebne

razmere in ekološka pridelava, ki se ji daje premajhen pomen. Slovenska pridelava je preveč razdrobljena. Želimo, da potrošniki posegajo po lokalni hrani in temu primerno se bo treba organizirati.«

Vzpostavitev sinergij s turizmom

Državna sekretarka Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **mag. Tanja Strniša** je izrazila zadovoljstvo, da posvet ponovno postaja strokoven. »Vesela sem, da posvet kmetijskih svetovalcev ni več polje političnih razprav, kar ni prava

Naloga kmetijskih svetovalcev je, da kmetijski prostor dobro živi in dela. Zato je treba ustvariti ustrezne pogoje za delo javne službe kmetijskega svetovanja.

smer.« Ob tem je izpostavila, da je javna služba kmetijskega svetovanja v funkciji izvajanja javnih interesov in izpolnjuje pričakovanja širše javnosti. »V zadnjih letih je ključna sprememba, da kmetijska politika ni več politika pridelave, temveč politika hrane. Odvisna je od javnih sredstev in treba jo je voditi v smeri pričakovanih tistih, ki jo financirajo, se pravi želja davkoplačevalcev in potrošnikov.«

In še, da je kmetovanje v Sloveniji možno s pomočjo subvencij in je za kmetijstvo edina smer razvoj proizvodov z visoko dodano vrednostjo po vzoru Avstrije. Zavedanje o kakovosti lokalne hrane je med porabniki vedno višje in to zaupanje je treba negovati ter ohraniti. »Naslednji korak je vzpostavitev sinergije s turizmom. Če

bomo turizem gradili na visokokakovostni lokalni hrani, bodo kmetije preživele,« je usmeritve dela v prihodnje predstavila Strniša. Ob tem je izpostavila pomen ohranitve kmetij in mladih prevzemnikov na območjih z omejenimi dejavniki in težjimi pogoji dela. In zaključila, da se kmetijski svetovalci vsakodnevno srečujejo s konkretnimi težavami kmetov, ki jih je težko usklajevati s politiko, ki gleda naprej: »Treba je imeti v vidu tudi to, kam moramo priti, če želimo trajno dobro za kmete.«

Vabljeni k ogledu posnetka posveta in branju zbornika

Prvi dan posveta je bil namenjen strokovnim izzivom.

Predstavljene so bile nove tehnološke rešitve zadnjih let na področjih poljedelstva, vrtnarstva, travništva in pridelovanja krme, sadjarstva, vinogradništva, govedoreje, prašičereje, reje drobnice in predelave na kmetijah z uvodnim predavanjem o strateškem načrtovanju v kmetijstvu. Drugi dan je bil namenjen primerjavi stanja kmetijstva v Sloveniji in Avstriji ter primerljivosti obeh kmetijskih svetovalnih služb pa tudi metodam in izzivom ter izmenjavi dobrih praks kmetijskega svetovanja v luči učinkovitosti in digitalizacije. Strokovne vsebine posveta so objavljene v zborniku posveta, ki je izšel v tiskani obliki. Posnetek posveta najdete na www.kgzs.si – TV Zelena dežela.

Drugi dan posveta je bil hkrati tudi prvi skupni kongres kmetijskih svetovalcev iz Slovenije in Avstrije, zato je pri izvedbi posveta sodelovala tudi kmetijsko-gozdarska zbornica avstrijske Koroške

Kmetijski sejem Celovec omogoča vpogled v prihodnost

Več kot 300 razstavljalcev bo od 12. do 14. januarja 2018 na kmetijskem sejmu v Celovcu predstavilo kmetijsko tehniko, hlevsko opremo, krmila, semena in živila. Program spremljajočih prireditev zajema predstavitev ovčarskih psov, podelitve odlikovanj in glasbene nastope ter predavanja.

Kmetijstvo 4.0

Digitalizacija vključuje vsa področja življenja. Kmetijstvo pri tem ni izjema. Nasprotno, kar industrija rada opisuje pod geslom »Industrija 4.0«, je že zdavnaj prišlo v kmetijstvo – namreč »Kmetijstvo 4.0«: Proizvodni procesi se upravljajo sami, stroji se sporazumevajo s stroji, vozila vozijo samostojno ...

Tehnične novosti za polje in hlev

Ta tema pokriva največji del sejma: na področju kmetijske mehanizacije so zastopane vse priznane traktorske znamke in priključki. Obiskovalci si bodo lahko ogledali vse od gradnje hlevov in strešnih konstrukcij, hlevske opreme in naprav za krmljenje do tehnike za silose in hlevov za prosto rejo.

V ospredju lokalni izdelki

Neposredna prodaja je velikega pomena za avstrijske kmetice in kmete. Po navedbah študije že 27% vseh kmetov (36.000 kmetij) samih prodaja del svojih pridelkov in s tem ustvarja 34% svojega dohodka. Na sejmu bodo na ogled stroji in oprema za predelavo, naprodaj pa tudi pridelki in izdelki.

»Genusland Kärnten« (Dežela užitek avstrijska Koroška) – je sinonim za lokalno, za jamstvo porekla ter izviran okus in bo na ogled v dvorani 3. Na voljo bodo informacije o blagovni znamki, kakšno dodano vrednost in prodajne prednosti omogoča ta znamka kmetijam ipd.

Dobro za živali, dobro za ...

Če gre živalim dobro, gre dobro tudi kmetu. Na dobro počutje domačih živali poleg zdravstvenih vidikov vpliva tudi prava krma. Pogoj za dobro krmo pa je dobra pridelava, kakovostna semena in gnojila. Vse na ogled na sejmu!

KÄRNTNER MESSEN
KLAGENFURT

AGRAR MESSE
ALPEN-ADRIA
KLAGENFURT

ŠT.1
NA OBMOČJU
ALPE-JADRANA

OSREDNJA TEMA 2018
»KMETIJSTVO 4.0«

KMETIJSKI SEJEM

STROKOVNI SEJEM
ZA KMETIJSKO
MEHANIZACIJO
IN TEHNIKO, KRMILA,
SEMENA, ŽIVILA IN
PRODAJO

OD 12. DO 14.
JANUARJA 2018
SEJMIŠČE CELOVEC

www.kaerntnermessen.at

ZNIŽANA VSTOPNINA
Ob predložitvi tega kupona boste na vseh sejmskih blagajnah za vstopnico odšteli samo 3 evre namesto 7 evrov.

SAMO **3€**
NAMESTO 7 EVROV

Promet s certificiranim lesom se povečuje

Po sistemu PEFC so se certificirali tudi državni gozdovi, tako da ima ta certifikat že četrtnina slovenskih gozdov.

Egon Rebec, KGZS - pooblaščen koordinator za izvajanje regijske certifikacije gozdov PEFC
egon.rebec@kgzs.si

V letu 2017 je regijsko certifikacija gozdov PEFC (RCG PEFC) najbolj zaznamoval vstop družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., ki gospodari s 178.615 gozdnimi parcelami oziroma 231.498 ha gozda v lasti Republike Slovenije. Ker je v RCG PEFC vstopil predstavnik največjega lastnika gozdov v Sloveniji, pričakujemo, da se bo zaradi tega vse več podjetij tudi certificiralo za sledljivost izvora lesa po sistemu PEFC. Sedaj ima certifikat za sledljivost 44 slovenskih podjetij, ki se ukvarjajo s prodajo ali predelavo lesa. Tako se tudi v Sloveniji hitro povečuje promet s certificiranim lesom. Večina kupcev lesa je tudi pripravljena za certificiran les ponuditi boljše ceno ali pa lastnikom gozdov uredijo in plačajo stroške izdaje potrdila o vključenosti v RCG PEFC.

Skupaj je v RCG PEFC vključenih že 1033 lastnikov, ki gospodarijo z 283.266 ha na 195.663 parcelah, kar predsta-

vlja 24 % slovenskih gozdov. Za namen rednega izvajanja RCG PEFC je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v letu 2017 že šestič ocenila trajnostno gospodarjenje z gozdovi (TGG) pri lastnikih, vključenih v RCG PEFC. Hkrati je bila KGZS deležna četrtega nadzornega ocenjevanja izvajanja postopkov RCG PEFC s strani certifikacijskega organa Inštituta KON-CERT.

Nadzorno ocenjevanje I KON-CERTA

Presoja administrativnih postopkov RCG PEFC pri nadzornem ocenjevanju, ki ga je izvedel certifikacijski organ I KON-CERT, se je v februarju izvedla na sedežu KGZS. Pri tem je bilo sicer izpisanih nekaj manjših neskladij, vendar so bila le-ta odpravljena že do konca aprila. Drugi del ocenjevanja regijskega predstavnika predstavlja ocenjevanje izvajanja regijske

certifikacije gozdov PEFC na terenu, ki je trajalo od 2. junija do 17. avgusta 2017. I KON-CERT je v tem času ob prisotnosti predstavnikov KGZS opravil ocenjevanje na 13 gozdnih posestvih. Pri sedmih lastnikih so izvedli prvo ocenjevanje, ponovno so pregledali štiri gozdna posestva, ki smo jih že pregledali presojevalci KGZS, na dveh gozdnih posestvih pa je I KON-CERT ocenjeval delo presojevalcev KGZS. Certifikacijski organ je v letošnjem letu za pregled izbral gozdne posesti v območjih enotah Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) Sežana, Postojna, Tolmin, Maribor, Ljubljana in Kranj. Pri ocenjevanju izvajanja RCG PEFC ni bilo ugotovljenih nobenih neskladnosti.

Redno ocenjevanje

Ocenjevalca KGZS sta v okviru rednega letnega programa ocenila TGG pri 19 naključno izbranih lastnikih gozdov, ki so vključeni v RCG PEFC. V ocenjevanje je bilo vključenih 12.336 ha gozdov na 519 gozdnih parcelah. Potekalo je od konca aprila do sredine novembra. Na podlagi informacij, zbranih na ZGS, pri lastniku gozda in na ogledu gozda, se je za posameznega presojanega lastnika gozda napisalo Zapisnik o skladnosti izvajanja zahtev TGG z določili slovenske sheme za certifikacijo gozdov. Pomanjkljivosti

so bile ugotovljene pri devetih oziroma skoraj polovici lastnikov gozdov, izbranih za letošnje ocenjevanje.

Izredno ocenjevanje

Ob ocenjevanju I KON-CERTA sta predstavnik KGZS hkrati izvajala tudi izredno ocenjevanje gozdnih posesti. Na ta način se je pregledalo deset gozdnih posesti. Na koncu izrednega pregleda se je skupaj z lastnikom izpisalo ugotovljena neskladja in določilo rok za njihovo odpravo. Neskladja so bila ugotovljena pri petih lastnikih gozdov oziroma 50 % gozdnih posesti, ki so bile deležne izrednega ocenjevanja.

Slaba seznanjenost lastnikov gozdov

Lastniki, ki so bili letos prvič pregledani, v 58 % primerih sami opravijo večino del v svojih gozdovih. V dveh primerih, kjer sta lastnika pravni osebi, se družbi tudi drugače ukvarjata z gozdarstvom, saj sta registrirani za sečnjo in spravilo lesa ter gozdne gradnje. Ostali lastniki gozdov, posebej tisti, ki imajo zaradi naravnih ujm in podlubnikov poškodovan gozd, so za sečnjo in spravilo lesa najeli profesionalne delavce. V enem primeru je lastnik izvedel dela v gozdu s pomočjo strojnega krožka (mehsosedska pomoč), ker je tudi sam član tega krožka.

Priporočila za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi:

1. Za svojo gozdno posest moramo voditi ustrezen sistem potrebne skrbnosti v skladu z Uredbo (EU) št. 995/2010 (odločbe ZGS, dobavnice, evidence sečnje in spravila lesa, evidence prodaje lesa, evidence lastne uporabe lesa, ocena tveganja).
2. Ustrezno zaščitno opremo za delo v gozdu je potrebno dosledno uporabljati skladno z navodili proizvajalca.
3. Vsak stroj v gozdu mora biti opremljen z opremo za primer izlitja olja (eko komplet).
4. Na območjih vodnih virov in povsod, kjer se to zahteva v gozdarskih načrtih, se za mazanje verige motorne žage uporablja biološko razgradljivo olje.
5. Svojo posest moramo stalno pregledovati in takoj začeti s sanacijo, če smo opazili pojav gozdnih škodljivcev (podlubniki) in bolezni.
6. Vsem gozdnim lastnikom priporočamo vpogled v gozdarske načrte za njihovo gozdno posest, večjim lastnikom pa tudi izdelavo posestnega načrta. Nekatere podatke za svojo gozdno posest lahko dobimo na Pregledovalniku podatkov o gozdovih na spletni strani Zavoda za gozdove (<http://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>).
7. Lastniki in upravitelji gozdov bi se morali pogosteje udeleževati dogodkov s področja gozdarstva in nadgraditi svoje gozdarsko znanje.
8. Pri najemanju izvajalcev za delo v gozdu je priporočljiva sklenitev ustrezne pisne pogodbe.

lastnikov gozdov, kar je nekoliko manj kot v prejšnjih letih. Težavo lastnikom gozdov še vedno povzroča vodenje evidenc poseka, spravila in prodaje lesa ter hranjenje upravnih in drugih dokumentov glede gospodarjenja z gozdno posestjo oziroma vodenje sistema potrebne skrbnosti, ki ga zahteva evrop-

sti, so vsi lastniki pravočasno odpravili pomanjkljivosti, zato ni bilo sprejetih nikakršnih dodatnih ukrepov.

Zaradi gradacije smrekovih podlubnikov smo pri ocenjevanju posebno pozornost posvečali izvedbi sanacije zaradi podlubnikov poškodovanih gozdov. V ocenjevanje je bilo zajetih osem takih posestev ali 31 % vseh ocenjevanih. Zelo nas je razveselilo, da so vsi lastniki poškodovanih gozdov naredili vse, kar jim je bilo za sanacijo gozdov po žledolomu in preprečitve nadaljnje razmnožitve podlubnikov naloženo s strani ZGS, pri čemer je večji gozdni posestnik izvedel nekatere ukrepe šele po izdaji sklepov ZGS o izvršbi.

Izdaja potrdil

Promet s certificiranim lesom se stalno povečuje, kar se odraža tudi v stalnem izdajanju potrdil o vključenosti v RCG PEFC. V letošnjem letu je bilo izdanih 158 potrdil, od začetka certifikacije PEFC že 972. S potrdilom lastniki dokazujejo, da je bil les z njihove gozdne posesti pridobljen na trajnosten način.

Sprememba površin certificiranih gozdov

V RCG PEFC se je letos vključilo 156 lastnikov gozdov ali 15 % vseh sodelujočih. Površina gozdov vključena v RCG PEFC se je zaradi priključitve družbe SIDG, d.o.o. drastično povečala, za skoraj 238.000 ha ali za več kot šestkrat. Lastniki pa tudi izstopajo. Ob napovedi ocenjevanja sta iz sistema izstopila dva lastnika. Novi vstopi, izstopi, spremembe lastništva in statusa gozdnih parcel zahtevajo stalno posodabljanje baze podatkov o certificiranih gozdovih.

Neskladnosti pri TGG, ki jih je KGZS ugotovila pri ocenjevanjih v letu 2017

Vrsta neskladja	Število kršiteljev	Število kršiteljev v %
Se ne vodi evidenca poseka, spravila, uporabe in prodaje lesa	4	13
Stroji za delo v gozdu niso opremljeni s kompletom za izlitje olja	8	38
Odpadki v gozdu	1	3
Neuporaba zaščitnih protivreznih hlač	1	3
Neurejena dokumentacija – (odločbe ZGS ipd.	7	23
Nedovoljena paša v gozdu	1	3
Nelegalni objekti v gozdu	1	3
SKUPAJ	13	43

Dva lastnika gozdov (8 %) imata registrirano dopolnilno dejavnost za sečnjo in spravilo lesa, še več (12 %) jih ima opravljeno NPK za sekača in gozdarskega traktorista. Kar 62 % prvič ocenjenih lastnikov se je udeležilo vsaj enodnevnega tečaja za varno delo z motorno žago, 31 % pa tudi tečaja za varno traktorsko spravilo lesa.

Kot vsako leto se tudi letos potrjuje, da so lastniki gozdov zelo slabo obveščeni, saj pri nastajanju gozdarskih načrtov sodeluje manj kot tretjina (31 %) pregledanih lastnikov gozdov. Še slabša je njihova udeležba na drugih gozdarskih dogodkih (27 %), kar se odraža tudi na slabem poznavanju gozdno-gospodarskih značilnosti svoje gozdne posesti, saj manj kot petina (19 %) lastnikov ve, katera dela so načrtovana in koliko lahko trajno letno posekajo na svoji gozdni posesti. V letu 2017 so bila pri rednem in izrednem ocenjevanju gozdnih posesti ugotovljena neskladja pri 43 %

skaj uredba št. 995/2010. Kar pri 30 % lastnikov gozdov je bilo pomanjkljivo vodenje sistema potrebne skrbnosti. Veliko lastnikov tudi še ne upošteva zakonskega določila, da mora biti vsak stroj, ki dela v gozdu, opremljen s kompletom za primer izlitja olja. Pri ocenjevanju kar 38 % lastnikov gozdov, ki sami spravljajo les iz gozda, ni imelo traktorja opremljenega s tako imenovanim »eko kompletom«. V zadnjih letih je bil zagotovo največji napredek narejen na področju varnega dela v gozdu in tako le en lastnik, ki dela z motorno žago, še ni imel zaščitnih protivreznih hlač. Ostali neskladji sta se nanašali na najdene odpadke v gozdu ob lokalni cesti in nelegalno urejen prostor za piknik v gozdu. Na večji gozdni posesti je bila sicer še ugotovljena nedovoljena paša domačih živali v gozdu, ki pa je ne izvaja lastnik in se izvaja brez njegovega dovoljenja.

Kljub navidezno velikemu številu ugotovljenih neskladno-

SREČNO IN MODRO 2018

SEZONA 2018 JE TU!

Bodite pravočasni in izkoristite predsezonske cene.

MODRI DECEMBER

Dodatni decembrski popusti in darilo presenečenja za določene modele na zalogi..

Veseli božič in srečno novo leto 2018

ITRO, d.o.o., PE Štore, Železarska c. 3, 3202 Štore
Tel. (03) 780 57 12 (14, 15) • www.newholland.si

NEW HOLLAND
AGRICULTURE

Pooblaščen prodajalci: AVTOCENTER Ormož, tel: (02) 741 64 11 • KMETIJSKI CENTER LAH, Komenda, tel: (01) 834 10 22
 JAKŠE SAMO s.p., Šentjernej, tel: (041) 745 832 • KOVAČ ROBERT, s.p., Murska Sobota, tel: (041) 756 152
 PATRIKS, d.o.o., Dobrovo v Brdih, tel: (05) 330 87 40 • INO d.o.o., Brežice, tel: (07) 495 96 57

Investicijske podpore v kmetijstvu

Za katere naložbe so prejete investicijske podpore oproščene plačila dohodnine in za katere naložbe je mogoče uveljavljati investicijsko olajšavo.

mag. Neva Pajntar, KGZS
neva.pajntar@kgzs.si

Za naložbe v osnovna sredstva za kmetijsko, gozdarsko in dopolnilne dejavnosti na kmetijah je mogoče iz različnih virov pridobiti nepovratna sredstva, t. i. investicijske podpore. Večinski vir teh podpor je proračun Evropske unije v kombinaciji s sredstvi Republike Slovenije, v tem obdobju iz Programa razvoja podeželja 2014–2020. Nekateri podukrepi so v celoti namenjeni naložbam v osnovna sredstva. V zadnjem času pa sta še posebej aktualna dva podukrepa, na podlagi katerih lahko vlagatelji v celoti pridobijo investicijsko podporo, lahko pa tudi sredstva za namene, ki niso investicijske narave. Podukrepa torej nista »čista« investicijska podukrepa, pač pa sta »mešana«. To sta podukrepa 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete in 6.3 Pomoč za zagon dejavnosti, namenjenih razvoju majhnih kmetij.

Kaj je priznано kot strošek

Ob tem se z davčnega vidika zastavljata dve ključni vprašanji. Podpore za naložbe v osnovna sredstva za osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost (v nadaljevanju OKGD) so oproščene plačila dohodnine. Pri »čistih« podukrepih ni težav, med upravičenimi stroški javnih razpisov so le naložbe v osnovna sredstva. Kako pa razmejiti podpore »mešanih« podukrepov? Kaj je torej obravnavano kot naložba in katerim stroškom to ni priznано? To vpliva tako na oprostitev kot tudi na pravico do investicijske olajšave. Še bolj pa se zaplete pri vprašanju, v katerem primeru je kmetija glede na to, katero primarno kmetijsko dejavnost opravlja, ta obravnavana kot OKGD in je posledično podpora

za naložbo v to dejavnost oproščena plačila dohodnine, v katerih primerih pa temu ni tako.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije pri odgovorih na ti dve ključni vprašanji ni v vlogi razsodnika niti v vlogi inštitucije, ki bi smela tolmačiti veljavno zakonodajo. V preteklih tednih smo vložili ogromno truda, da bi dobili nedvoumne odgovore na zastavljena vprašanja – od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP), Ministrstva za finance (MF) in Finančne uprave RS (FURS). Iz vseh odgovorov, ki smo jih prejeli, bomo v tem prispevku poskušali prikazati toliko čisto sliko, kolikor je v tem nedorečenem stanju sploh mogoče (odgovore bomo seveda vztrajno iskali še naprej). Glede na to, da pravila niso jasno določena in da bo v vsakem posamičnem primeru lahko odločil inšpekcijski nadzor, smo se odločili, da predstavimo odgovore na način, kot jih ponujajo veljavni predpisi.

Oprostitev ali olajšava

Najprej je potrebno razložiti, kaj je oprostitev in kaj je olajšava. Oprostitev pomeni, da se investicijska podpora ne šteje kot dohodek in je zato oproščena plačila dohodnine, torej ne zapade v obdavčitev po progresivni dohodninski lestvici. Kot oproščena se torej tudi ne všteva v prag 7.500 evrov letnih dohodkov iz OKGD, nad katerim se mora kmetija identificirati za namene davka na dodano vrednost. Investicijska olajšava pa znižuje davčno osnovo. Za vlaganja v osnovna sredstva jo je mogoče uveljavljati na podlagi vloge za tisti del naložbe, ki ni financiran z javnimi sredstvi.

Kako razmejiti podpore »mešanih« podukrepov? Prvo sito je ARSKTRP, ki se glede ne/oproščeni seveda posvetuje z ostalimi inštitucijami. Naknadno je možna še presoja FURS-a oziroma pristojnega davčnega urada. MF je ob sprejemanju uredbe za investicijske podukrepe podalo mnenje, da računovodski predpisi vlaganja v vzdrževanje ne obravnavajo kot investicijo. Posledica takega tolmačenja je pri »čistih« podukrepih ta, da stroški vzdrževanja niso upravičeni stroški in zanje ni dodeljena podpora. Pri »mešanih« ukrepih pa imamo med t. i. naložbenimi razvojnimi ci-

Dohodnina in OKGD

Drugo vprašanje je še bolj kompleksno: v katerem primeru je kmetija glede na to, katero primarno kmetijsko dejavnost opravlja, ta obravnavana kot OKGD in je posledično podpora za naložbo v to dejavnost oproščena, v katerih primerih pa temu ni tako?

26. člen Zakona o dohodnini (ZDoh-2) določa, da se dohodnine ne plača od nekaterih dohodkov, pridobljenih v zvezi z OKGD, in sicer so med drugimi v 3. točki navedena plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike, pridobljena v zvezi z dolgoročnimi vlaganji. OKGD je tista

normiranih odhodkov, prejete investicijska podpora šteje kot dohodek.

Mali obsegi prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov so sicer do 3.500 evrov letnega prometa oproščeni plačila dohodnine, a čeprav kmetija ni dolžna voditi knjig (le evidenco izdanih računov), načeloma niso osnovna kmetijska oziroma osnovna gozdarska dejavnost, ker gre za predelavo. Investicijske podpore za dopolnilne dejavnosti na kmetijah niso oproščene plačila dohodnine.

Vse primarne kmetijske in gozdarske dejavnosti ter dopol-

primeri predmet inšpekcijskega nadzora.

Investicijsko olajšavo lahko pod določenimi pogoji uveljavljajo vsi zavezanci. Za OKGD pogoje opredeljuje 73.a člen Zakona o dohodnini (ZDoh-2), za vse ostale zavezance pa 66.a člen. Olajšava se prizna v višini 40 % lastnih investiranih sredstev. Zavezanec namreč ne more uveljavljati olajšave za tisti del naložbe, ki je financiran iz javnih sredstev, če imajo ta sredstva naravo nepovratnih sredstev. Zavezanec lahko za neizkoriščen del olajšave zmanjšuje davčno osnovo še v naslednjih petih davčnih letih

Možni načini ugotavljanja davčne osnove	Katastrski dohodek		Dejanski prihodki in dejanski odhodki ali dejanski prihodki in normirani odhodki			
	Katastrski dohodek	Posebna kultura	Druga km. dejavnost	Dopol. dejavnost	Osnovna km. dejavnost	s.p., d.o.o. ...
Vrsta pridelave						
Pridelava na njivah, travinje, sadje, grozdje in vino, hmelj, živinoreja na lastni kmeti, čebele, hlodovina in drva	X				X	X
Zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike enoletnic, reja polžev, vse na prostem ali v tunelih		X	X			X
Sadikne trajnic, okrasne rastline, pridelava v rastlinjakih, jagodišča, reja živali na kupljeni kmeti, konji za jahanje, gojena novoletna drevesca			X			X
Mali obsegi prve stopnje predelave	X			X		X
Dopolnilne dejavnosti na kmetiji (tudi zakol in prodaja živali, razžagan les...)				X		X

li eksplicitno navedeno vzdrževanje, rekonstrukcijo in investicijsko vzdrževanje. Slovenski računovodski standard (2016) SRS 1 govori o tem, da se predvideni zneski stroškov rednih pregledov oziroma popravil opredmetenih osnovnih sredstev obravnavajo kot deli opredmetenih osnovnih sredstev in da se nadomestni deli večjih vrednosti praviloma obravnavajo kot opredmetena osnovna sredstva. S tega stališča je mogoče večja vzdrževalna dela nedvomno zagovarjati kot naložbo in prejeto podporo za ta namen oprostiti plačila dohodnine. Tudi iz odgovora MF glede tega, kaj šteje kot dolgoročno vlaganje v OKGD, je razvidno, da lahko v posameznem primeru o primernosti uveljavitve oprostitev odloči davčni organ glede na konkretne okoliščine. Pomembna je torej vsebinska presoja.

primarna kmetijska in gozdarska dejavnost, ki je obdavčena na podlagi katastrskega dohodka. Iz razpredelnice je razvidno, da je to lahko pridelava na njivah, travinje, sadje, tudi oljke in oljčno olje, grozdje in vino, hmelj, živinoreja na pretežno lastni kmeti, čebelarstvo ter proizvodnja drv in hlodovine.

Če se kmetija odloči za ugotavljanje davčne osnove za OKGD na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih ali normiranih odhodkov, se investicijska podpora računovodsko obravnava kot dolgoročna časovna razmejitev, s čimer je zagotovljeno, da ne poveča davčne osnove v letu prejema teh sredstev, pač pa se razporedi na daljše časovno obdobje.

»Posebne kulture«, to so zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike enoletnic ter reja polžev, so OKGD, če se pridelujejo na prostem ali v tunelih in so v zbirni vlogi priglašene kot posebne kulture. Pridelava v rastlinjakih ne more biti priglašena kot posebna kultura, torej investicijska podpora za rastlinjake ni oproščena plačila dohodnine. Prav tako se vsem naštetim pridelavam, ki niso priglašene kot posebne kulture, pač pa kot druga kmetijska dejavnost (za katero se davčna osnova ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih ali normiranih odhodkov), prejete investicijska podpora šteje kot dohodek.

Sadikne trajnic, okrasne rastline, jagodišča, reja živali na pretežno kupljeni kmeti, konji za jahanje in gojenje novoletnih drevesc ne more biti OKGD, tudi ne morejo biti priglašene kot posebne kulture, pač pa morajo biti na davčnem organu priglašene kot druge kmetijske dejavnosti. Ker davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih ali

nilne dejavnosti na kmetijah se lahko opravljajo tudi v katerikoli drugi statusni obliki, kot npr. s. p., d. o. o., so. p., z. o. o., vendar v tem primeru investicijske podpore niso oproščene plačila dohodnine.

V vseh primerih, ko kmetija za podprto dejavnost davčno osnovo ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih ali normiranih odhodkov, se investicijska podpora računovodsko obravnava kot dolgoročna časovna razmejitev, s čimer je zagotovljeno, da ne poveča davčne osnove v letu prejema teh sredstev, pač pa se razporedi na daljše časovno obdobje.

Davčne obravnave podpora

Na vprašanje, kakšna bo davčna obravnava podpore za osnovno sredstvo, ki je prejeto za OKGD, kasneje pa bo priglašena še kakšna druga oblika dejavnosti, za katero se bodo ugotavljali dejanski prihodki in dejanski ali normirani odhodki, je FURS podal odgovor, da bo ta podpora oproščena v deležu, v katerem zavezanci s tem osnovnim sredstvom opravljajo OKGD. Glede na nedoločena pravila predpostavljamo, da bodo taki

po letu vlaganja, vendar zmanjšanje ne more presežati davčne osnove iz naslova OKGD.

V primeru OKGD ni mogoče uveljavljati investicijske olajšave za nakup zemljišč, nakup ali gradnjo stavb ter nakup motornih vozil, razen traktorjev in druge kmetijske in gozdarske mehanizacije. Naložbe, za katere je mogoče uveljavljati investicijsko olajšavo, so torej: kmetijska in gozdarska mehanizacija in oprema, oprema hlevov in drugih gospodarskih poslopij, tudi rastlinjakov in poslopij za predelavo, plemenska in delovna živina (ne pa pitanci), trajni nasadi, agromelioracije, postavitve pašnikov, namakalnih sistemov ...

V primeru ostalih dejavnosti investicijske olajšave ni mogoče uveljavljati za pohoštvo in pisarniško opremo, razen računalniške opreme, ter za motorna vozila (z nekaterimi izjemami).

Zavezanci, ki uveljavljajo normirane odhodke, ne morejo uveljavljati olajšav, tudi ne investicijske olajšave, ker je metodološko že zajeta v 80 % priznanih odhodkov.

Delavska hranilnica

KMETOVALCI, NE ZAMUDITE IZJEMNE PONUDBE!

Delavska hranilnica je poskrbela za vas z:

- brezplačnim vodenjem osebnega računa 12 mesecev,
- brezplačnim elektronskim bančništvom,
- brezplačno MasterCard kartico prvo leto brez nadomestila,
- brezplačnimi dvigi na bankomatih v Sloveniji in monetarni EU,
- dolgoročnimi krediti do 30 let s 50 % nižjimi stroški odobritve:

- razvoj osnovne dejavnosti in pospeševanje programov samooskrbe,
- nakup semen, gnojil, zaščitnih sredstev,
- razvoj govedoreje, prašičereje, piščancereje, perutninarstva, drobnice in divjadi,
- nakup pitancev in molznic,
- razvoj vinogradništva, sadjarstva, oljkarstva in zelenjadarstva,
- investiranje v obnovljive vire energije,
- investiranje v energetsko prenovo gospodarskih in stanovanjskih objektov,
- nakup zemljišč in urejanje le teh,
- obnova in novogradnje gospodarskih in stanovanjskih objektov,
- nakup vseh vrst kmetijske mehanizacije,
- odprava posledic poplave, suše, toče, pezebe, viharjev, plazov.

UGODNI KREDITI	OBREŠTNA MERA
do 2 let	6M euribor + 2,00 %
do 3 let	6M euribor + 2,20 %
do 4 let	6M euribor + 2,40 %
do 5 let	6M euribor + 2,60 %
do 10 let	6M euribor + 2,80 %
do 20 let	6M euribor + 3,00 %
do 30 let	6M euribor + 3,30 %
50% nižji stroški odobritve kredita	

E-mail: info@delavska-hranilnica.si
Spletni naslov: www.delavska-hranilnica.si

RASTLINJAKI PO MERI

rastlinjak 2x3 m

rastlinjak 3x4 m
244 eur

• drsna vrata
• bočna okna
(možno jih je dodati na vsak rastlinjak)

Za naročilo in informacije pokličite ali pošite na e-naslov:
profilplast@profilplast.si

031 675 639

Dostava po pošti 30,5 EUR.
Rastlinjak je primeren za celoletno gojenje vrtnih, od zgodnjepomladnih, poletni za paradiznik, do jesensko-zimskih setev. Izdelamo ga po vaši meri in pošljemo po pošti. Merja se le fotija na 5 do 8 let.
Samodejno odpiralo strešnega okna - priporočamo za vsak rastlinjak.

Pavšalno nadomestilo

Sprememba Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost z letom 2018 na tem področju prinaša vrsto sprememb.

Neva Pajntar, KGZS
neva.pajntar@kgzs.si

Možnost pridobitve pavšalnega nadomestila je pravica, ki jo uveljavlja veliko kmetij, kar okrog 33.000. Pavšalno nadomestilo je pribitek neto ceni, ki ga za pridelke osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti – OKGD (torej tiste, ki je obdavčena na podlagi katastrskega dohodka) lahko uveljavljajo kmetje, ki imajo veljavno dovoljenje za pavšalno nadomestilo, kadar je kupec teh pridelkov identificiran za namene DDV. To možnost ima-

jo slovenski kmetje že od leta 1999. Sprva je pribitek znašal 4 %, zdaj pa kar 8 %.

Z letom 2018 bodo na tem področju uveljavljene nekatere bistvene spremembe. Seznam pridelkov in storitev je korigiran z novostmi na področju dohodninske zakonodaje. Za kmetijske in gozdarske storitve je izrecno zapisano, da so do pavšalnega nadomestila upravičene le tiste, ki so bile opravljene v okviru strojnega krožka. Če prej omenjene kmetijske in gozdar-

ske storitve kmečko gospodinjstvo ne opravi v okviru strojnega krožka, ne gre za dobave, opravljene v okviru OKGD. Za posamezne skupine pridelkov ni več pogoj velikost kmetijskih oz. gozdnih zemljišč (ni več predpisana najmanjša površina) ali število čebeljih panjev, pač pa je pogoj le, da ima kmečko gospodinjstvo najmanj 200 evrov dohodkov iz OKGD in da ima v uporabi ustrezna kmetijska in gozdna zemljišča oziroma čebelje panje. Za kmetijska zemljišča se upošteva podatek davčnega organa za potrebe zadnje odmere dohodnine (torej zemljišča v lasti, uradnem najemu ali pripisana z vlogo za določitev dejanskega uporabnika, ne bo pa več možno naknadno dokazovati uporabe zemljišč z drugimi dokazili).

Dovoljenje velja do preklica

Pridobljeno dovoljenje za uveljavljanje pavšalnega nadomestila bo odslej veljalo do preklica. Upravičencem, ki imajo za leto 2017 veljavno dovoljenje, bo FURS to podaljšal po uradni dolžnosti do preklica. Novi upravičenci bodo lahko vlogo oddali po 1. januarju 2018. **Davčni organ bo dovoljenje preklical, če upravičenec do konca januarja ne bo oddal obračuna pavšalnega nadomestila za preteklo leto. Dovoljenje bo davčni organ preklical tudi v primeru, ko bo imetnik dovoljenja uveljavljal pavšalno nadomestilo za pridelek ali storitev, za katero ne izpolnjuje pogojev. Pomembna novost je, da bo v teh dveh primerih upravičenec kaznovan do konca kole-**

darskega leta, saj bo lahko znova zaprosil (oddal vlogo) za pridobitev dovoljenja šele za naslednje leto. Primer: če bo imetniku dovoljenja le-to preklicano v februarju 2018, ker ni oddal obračuna pavšalnega nadomestila za leto 2017 (rok za predložitev obračuna za leto 2017 je do 31. 1. 2018), bo lahko znova zaprosil za dovoljenje v letu 2019. Prav tako bo dovoljenje preklicano kmečkemu gospodinjstvu, če ne bo več izpolnjevalo pogoja 200 evrov dohodkov iz OKGD ali če bo preseglo 7.500 evrov. V slednjem primeru se mora namreč obvezno identificirati za namene DDV oziroma FURS tako kmečko gospodinjstvo identificira za namene DDV po uradni dolžnosti. Pavšalno nadomestilo se preklicuje tudi v primeru prostovoljne identifikacije za namene DDV kateregakoli člana kmečkega gospodinj-

stva ali v primeru odločitve za ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov (ne več na podlagi katastrskega dohodka). Dovoljenje se preklicuje tudi, če imetnik dovoljenja obvesti FURS, da ne želi več uveljavljati pavšalnega nadomestila. Kupec mora po novem veljavnosti dovoljenja za uveljavljanje pavšalnega nadomestila preveriti ob vsaki dobavi, saj lahko uveljavlja odbitek pavšalnega nadomestila le za dobave, ki so mu jih opravili kmetje – imetniki veljavnega dovoljenja za pavšalno nadomestilo. Sicer pa je nepravilno obračunan znesek DDV po DDV zakonodaji obravnavan kot davčni prekršek.

Izkoristimo strnišče za pridelavo hrane

Navadno proso je primeren posevek v kolobarju na ekoloških kmetijah.

Darja Artenjak, KGZS – Zavod Ptuj
darja.artenjak@kgz-ptuj.si

Navadno proso je žito, ki je bilo v naših krajih zelo razširjeno, vendar so ga v 20. stoletju izrinila druga žita in koruza, predvsem zaradi pridelka, saj je ta večji pri pšenici, ječmenu in rži.

Proso je enoletna rastlina, ki v višino zraste približno 100 centimetrov. Je C4 rastlina, potrebuje malo vlage, zato je primerna za sušna obdobja. Klasje zraste v šopkih. Semena so majhna (premer 2–3 milimetre), lahko so kremne, rumene, oranžno-rdeče in rjave barve. Rastlina je podobna ostalim žitom, od njih pa se loči predvsem po tem, da so listi daljši in dlakavi. Proso se razrašča in ima glede na gostoto setve od dva do pet stranskih poganjkov.

Proso pogosto sejejo kot dosevek za primere, ko so propadle druge kulture ali pa jih ni bilo mogoče posejati zaradi neugodnih razmer. Kot strniščni posevek se lahko seje po vseh kulturah, ki jih spravljamo v prvi polovici poletja (oljna ogrščica, ječmen, rani krompir, grah, tudi po pšenici, če smo jo spravili dovolj rano).

V Sloveniji so ga kot glavno kulturo v letu 2017 pridelovali na 75 ha, kot strniščni posevek pa na več kot 800 ha kmetijskih površin, čeprav imamo preko

40.000 ha strnišč, na katera bi ga lahko posejali.

Prilagojeno za slaba zemljišča

Proso ima razmeroma kratko rastno dobo, saj tvori semena navadno 60–100 dni po setvi. Prav tako ima nizke zahteve po vlagi in je sposobno za proizvodnjo hrane ali krme v sušnih obdobjih, je pa zelo občutljivo na mraz. Pri temperaturah pod 13 °C prične propadati, vendar se po dvigu temperature ponovno obraste. Najbolje uspeva na srednje težkih tleh, ki niso zapleveljena. Uspešno ga pridelujemo tudi na različnih vrstah tal in je bolj prilagojeno kot večina rastlin na "slaba" zemljišča (tla nizke rodnosti). Slabo uspeva na izrazito kislih tleh.

Kot glavni posevek ga sejemo v maju, ko je temperatura tal dosegla 14 °C. Od 25. junija do 15. julija je čas za strniščno setev prosa. Za pridelavo krme se lahko seje šele sredi julija, saj je za proizvodnjo krme potrebno približno od 50 do 65 dni od setve do spravila. Globina setve je 3–4 cm (čim plitveje). Tla za setev v strnišče pripravimo tako, da jih plitvo obdelamo do globine 10–15 cm.

Proso ima nizke zahteve po vlagi in je sposobno za proizvodnjo hrane ali krme v sušnih obdobjih, je pa zelo občutljivo na mraz.

Norma setve je 15 do 25 kg/ha, v ekstremnih primerih tudi do 30 kg (slabo seme, suša). Večje količine semena niso priporočljive, ker je lahko posevek pregost. Sejemo z žitnimi sejalicami ali sejalicami za setev trav v vrste v razmiku 10–12 cm. Za setev je potrebno uporabiti certificirano seme, prav tako pa je pred setvijo potrebno preveriti vsebnost primesi – predvsem plevelov.

Kako sejemo in gnojimo

Po setvi je dobro, da posevek povaljamo in tako omogočimo bolj enakomeren vzik. Pri setvi v strnišče je valjanje obvezno, saj tako dosežemo dober stik semena z zemljo in mu tako omogočimo, da izkoristi vlago, ki je še v tleh za vznik. Paziti je potrebno, da se ne razvije skorja. Če se pojavi, jo je potrebno razbiti z branjem, in sicer prečno na vrste. Da preprečimo razvoj plevelov, moramo tla čim bolj (hitreje) pripraviti, da

se posevek hitro razvije in z zastiranjem preprečuje razvoj plevelov. Če se premočno razvijejo pleveli, jih zatiramo s česalom, takoj ko so vzklili.

Če proso sejemo kot glavni posevek, lahko gnojimo z gnojivko 20–25 m³. Lahko jo damo v dveh obrokih. Če dognujemo z gnojivko, jo je treba razredčiti v razmerju 1 : 1 z vodo. Dognujemo, ko ima razvitih 3–5 listov (30 kg N). Če ga sejemo kot strniščni posevek, gnojenje ni priporočljivo. Proso je izredno prosto boleznin in škodljivcev.

Zaradi neenakomernega zorenja je potrebno žetev opraviti, ko je zrnje v osrednjem delu metlice v voščeni zrelosti. Po žetvi je potrebno proso posušiti na 14 % vlage in ga tako posušene skladiščiti. Pri zgošnjih setvah lahko pričakujemo normalen razvoj posevka in pri dobri agrotehnik pridelke tudi nad 5 t/ha. Pri setvi v strnišče pa dosežemo pridelke tudi do 2 t/ha.

Sušenje in spravilo seme-

na je kot pri pšenici. Suho zrnje lahko skladiščimo zelo dolgo, saj se plesni ne razvijajo na zrnih. Sušimo zrnje, ki ima vlago nad 16 %, temperatura sušenja pa ne sme presegati 40 °C.

Zaradi neenakomernega zorenja proso običajno kosijo (na kosilnici je potrebno odstraniti gnetilnik, če ga imamo, saj leta povzroči osipavanje semena in s tem zmanjšanje krmne vrednosti, prav tako pa so semena, ki padejo na tla, lahko nadležen plevel v naslednji kulturi), po košenega delno posušimo, po potrebi ga tudi obrnemo in siliramo (lahko tudi baliramo). Uporaba silirnih dodatkov ni potrebna. Krmna vrednost prosa za govedo in prašiče je enaka kot pri sirku.

Za prehrano ljudi in živali

Za prehrano ljudi je semena potrebno oluščiti. Izplen semena je od 50 do 60 %. Pri krmljenju živalim uporabimo neoluščena semena, ki smo jih pred-

hodno stisnili ali grobo zmleli. Energijska vrednost takšnega semena je lahko tudi do 7,6 MJ NEL/kg suhe snovi. Precej beljakovin je razgradljivih v tankem črevesu, zato ga je priporočljivo krmiti v začetku laktacije.

Značilna je vsebnost beljakovin v zrnu prosa, saj je 45 % višja kot pri koruzi. Bogat je z vitamini. V senu in slami prosa so zelo koristne snovi za govedo in ovce, ne pa tudi za konje. Dokazano je da vsebuje slama prosa višjo beljakovinsko in energijsko vrednost v primerjavi z ovsom, ječmenom ali slamo pšenice. Slama prosa vsebuje kar 7 % beljakovin, približno 44 % le-teh pa govedo prebavi, kar je precej več kot pri slami drugih žit. Če ga polagamo kot beljakovinsko krmo, 1 kg zrna prosa lahko nadomesti 0,70 kg sončničnih tropin, energijsko pa je tako bogato kot 1 kg koruznega zrnja.

Energijska vrednost prosene silaže je enaka energijski vrednosti koruzne silaže, medtem ko jo po vsebnosti beljakovin enačimo z boljšimi deteljnimi silažami.

Priporočljivo ga je krmiti brejim živalim, saj se plod boljše razvija, prav tako pa imamo pozneje manj težav s plodnostnimi motnjami zaradi večje vsebnosti vitaminov.

V prehrani ljudi je pomemben zaradi visokih vsebnosti vitaminov (A, B1, B2, E) in silicijeve kisline ter ugodno vpliva na kožo, nohte in lase. Proso je žito brez glutena, zato ga lahko vključimo v prehrano ljudi s celiakijo.

Izkušnje iz leta 2017

V strnišče ječmena smo sejali proso 10. julija, dan pred tem je bilo strnišče obdelano do globine 15 cm z rahljalnikom (Gruber), takoj po setvi pa smo površine povaljali. Pred obdelavo smo tla pognojili z 10 m³ gnojivke. Za košnjo – siliranje je bila rastlina zrela 25. avgusta, a smo proso spravili 12. septembra. Pridelek 1,5 t/ha zrnja (izplen po čiščenju) je bil 45 %. Po žetvi smo uspešno posejali žito.

Izobrazba se nenehno dviguje

Več kot dvesto novih poklicnih usposobljenosti v kmetijstvu in pri predelavah na tradicionalen način v letu 2017.

Marinka Korošec, KGZS
marinka.korosec@kgzs.si

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo v letu 2017 izvedli potrjevanja in preverjanja za 323 kandidatov, ki so se odločili, da želijo poleg svojega poklica pridobiti še poklicno usposobljenost za eno od kmetijskih panog ali za eno od živilskih predelav na tradicionalen način. Pri pridobitvi certifikata je bilo uspešnih kar 98,7 % (320

kandidatov, ki so izpolnjevali pogoje za pridobitev izbranega NPK in so oddali osebno zbirno mapo ter se prijavi v postopek pridobitve NPK.

Največ NPK-jev je bilo v letu 2017 podeljenih za NPK živinorejca/živinorejka, kar 176 kandidatov ima od letošnjega leta pridobljeno poklicno usposobljenost za opravljanje tega poklica, sledijo

poljedelci, predelovalci mesa ter vinogradniki in nato ostali, kar je vidno iz preglednice.

Pogled naprej

Vsem, ki razmišljate, da bi svoja neformalno pridobljena znanja s področja kmetijstva ali živilstva – predelav na tradicionalen način, potrdili z javno veljavno listino – certifikatom Nacionalne poklicne kvalifikacije, svetujemo, da sprotno in ob vseh izobraževanjih, usposabljanjih, prikazih ... shranjujete potrdila in dokazila. Za kandidate pomeni NPK možnost dokazovanja skritega znanja in spretnosti (pridobljenega z delom, samoizobraževanjem, tečajji, praktičnimi izkušnjami ...) in je hkrati priznanje neformalnega in nepotrjenega znanja ter sredstvo, s katerim se kandidatom beležijo rezultati učenja skozi vse življenje. Certifikat NPK je javno veljavna listina, ki se pridobi v postopku preverjanja in potrjevanja strokovnih znanj, spretnosti in sposobnosti, določenih s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti. Kandidati morajo v postopku pridobitve NPK dokazati to, kar so se naučili in kar znajo delati, a za to nimajo formalno priznane izobrazbe.

Ustrezna izobrazba kot vstopni pogoj

Vse mlade, ki razmišljate, da bi kandidirali na Ukrep pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete ali na katerega od investicijskih razpisov, kjer kot mladi ob izpolnjevanju pogojev lahko pridobite večji delež pri sofinanciranju vaših naložb, želimo seznaniti, da je ustrezna izobrazba eden od vstopnih pogojev pri razpisih za te ukrepe. Vsi kandidati, ki nimate vsaj nižje poklicne izobrazbe s področja kmetijstva ali s kmetijstvom povezanih dejavnosti, zahtevano izobrazbo lahko v kratkem času pridobite tudi s pridobitvi-

jo certifikata NPK – Nacionalne poklicne kvalifikacije najmanj IV.ravnja zahtevnosti. Svetujemo vam, da si ustrezno izobrazbo oz. NPK pridobite čimprej, da boste v času objave razpisov že imeli izpolnjen pogoj pridobljene ustrezne izobrazbe.

V letu 2017 je bila na pobudo KGZS tudi izvedena prenova poklicnega standarda in kataloga strokovnih znanj in spretnosti za NPK Izdelovalec/izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način, ki je tako poleg vsebinskih popravkov postal NPK četrte ravni zahtevnosti in kot takšen tudi primeren za dokazovanje ustrezne izobrazbe za mlade prevze-

mnike kmetij. Vsi prevzemniki kmetij, še posebej pa mlade prevzemnice lahko svojo usposobljenost izkazujejo tudi s tem NPK. Opozarjamo pa, da NPK certifikati za to poklicno usposobljenost, ki so bili pridobljeni pred uveljavitvijo teh določil v zakonodaji (pred julijem 2017), niso veljavni in ustrezni.

Že priprava za leto 2018

Pričeli smo že z zbiranjem osebnih zbirnih map za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za leto 2018. Preverjanja in potrjevanja se bodo izvajala predvidoma en mesec pred odprtjem novih razpisov oziroma tudi že prej, odvisno od zanimanja, potreb in prijav kandidatov. V letu 2017 nam je uspelo zagotoviti, da so vsi kandidati, ki so se pravočasno prijavi in oddali svojo zbirno mapo, tudi pridobili enega od želenih NPK. Ponovno vam svetujemo, da s pripravo dokumentacije, dokazil in oddajo zbirne mape ne odlašate, saj vam zaradi postopkov, ki jih zahteva zakonodaja, ne moremo zagotoviti, da boste NPK lahko pridobili v nekaj dneh.

Vrsta NPK	Delež pridobljenih NPK
Živinorejca/živinorejka	55,0 %
Poljделец/poljedelka	14,06 %
vinogradnik/vinogradnica	4,69 %
Predelovalec/predelovalka mesa na tradicionalen način	9,38 %
sadjar/sadjarka	4,69 %
Zelenjadar/zelenjadarica	0,00 %
Predelovalec/predelovalka sadja na tradicionalen način	4,06 %
Predelovalec/predelovalka mleka na tradicionalen način	0,94 %
Izdelovalec/izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način	4,69 %
Skupna vsota (% od vseh uspešnih kandidatov)	100

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije vsem zainteresiranim kandidatom svetujemo, da čim prej stopite v stik s kmetijskimi svetovalci na terenu in takoj začnete s pripravo osebnih zbirnih map. Osebno zbirno mapo kandidatom pomagajo pripraviti svetovalci za NPK, ki bodo pripravili tudi prijavi obrazec in zapisnik o svetovanju, ki sta poleg europass življenjepisa in fotokopije spričevala o zaključku najmanj osnovne šole ter kopije voznškega izpita za F kategorijo – voznškega izpita za traktor (za NPK-je: živinorejca/ka, poljделец/ka, sadjar/ka, vinogradnik/ca, zelenjadar/ica) obvezni sestavni deli osebne zbirne mape. Kontaktni podatki svetovalcev za NPK so objavljeni tudi na spletni strani KGZS.

Ozaveščanje o rabi antibiotikov

Kako preprečiti nesmotno ali prekomerno rabo antibiotikov pri živalih.

dr. Anton Svetlin, MKGP – UVHVVR
anton.svetlin@gov.si

Nedavno je potekal svetovni teden ozaveščanja o antibiotikih (13.–19. november 2017) in evropski dan ozaveščanja o antibiotikih (18. november 2017), ki ga v Evropi obeležujemo že od leta 2008 dalje. Po državah so v tem času potekale kampanje ozaveščanja o tveganjih, ki jih prinaša nesmotna, prekomerna oziroma neustrezna raba antibiotikov.

Odpornost bakterij proti protimikrobnim zdravilom/antibiotikom ni samo evropski, temveč tudi velik svetovni problem. Bakterije lahko postanejo odporne zaradi uporabe antibiotikov pri ljudeh in živalih. Širjenje odpornih bakterij in še zlasti tistih, odpornih proti kritično pomembnim antibiotikom »zadnje izbire«, je zelo zaskrbljujoče za zdravje ljudi in živali. Vse večji problem predstavljajo bakterije, ki so pridobile odpornost proti več ali celo proti vsem razpoložljivim antibiotikom. Ko ne učinkujejo več niti antibiotiki »zadnje izbi-

re«, ne ostanejo na voljo nobeni drugi antibiotiki, s katerimi bi lahko pozdravili že prevečkrat usodne okužbe.

Ker odpornost bakterij vedno bolj ogroža zdravje ljudi in živali po vsem svetu, mednarodne in evropske organizacije predlagajo njeno spremljanje in spremljanje porabe antibiotikov ter ukrepe za omejitev njihove rabe pri ljudeh in živalih.

Po podatkih, ki jih je v Poročilu ESVAC objavila Evropska agencija za zdravila (EMA), se je v obdobju 2011–2015 prodaja antibiotikov za zdravljenje živali (v mg/populacijsko korekcijsko enoto – PCU), ki so namenjene proizvodnji hrane, že zmanjšala za 13,4 %. Od trenutno 30 sodelujočih držav je v ta rezultat vključenih 25 držav, med njimi tudi Slovenija, ki so podatke pošiljale vse od leta 2011. Omenjeno ESVAC poročilo je dosegljivo na povezavi: http://www.ema.europa.eu/docs/en_GB/document_library/Report/2017/10/

WC500236750.pdf.

Ob optimalni oskrbi živali in z izvajanjem higienskih in drugih biovarnostnih ukrepov je predvsem treba preprečevati pojav in širjenje okužb živali. Ko je zdravljenje z antibiotiki res potrebno, jih je treba predpisovati in uporabljati preudarno, skrbno in z vso odgovornostjo, da se ohranja tudi njihova učinkovitost, da se ne povrnejo razmere izpred odkritja antibiotikov, ko so ljudje umirali zaradi mnogih, v tistih časih neozdravljivih bolezni. Ker novi učinkoviti antibiotiki niso na voljo ali pa je njihov razvoj omejen oziroma se je ustavil, moramo odgovorno skrbeti za ohranjanje učinkovitosti obstoječih antibiotikov.

K izvajanju dobrih praks na zadevnih področjih za omejitev pojava in širjenja odpornih bakterij po vsem svetu opozarja tudi Svetovna organizacija za zdravje živali – OIE.

PREPREČIMO ODPORNOST BAKTERIJ PROTI ANTIBIOTIKOM

Antibiotiki so zdravila ključnega pomena za ohranjanje zdravja ljudi ter zdravja in dobrobiti živali. Napačna raba antibiotikov lahko povzroči razvoj bakterij, odpornih proti antibiotikom, kar zelo otežuje zdravljenje bolezni po vsem svetu.

Naša skupna skrb je, da s preudarno in odgovorno rabo antibiotikov pri živalih ohranjamo njihovo učinkovitost.

**SKRBNO
RAVNAJMO Z
ANTIBIOTIKI
KAJ LAHKO
STORITE KOT
REJEC ŽIVALI ?**

- 1 Antibiotik uporabite le, če ga predpisuje ali daje veterinar
- 2 Upoštevajte priporočeni odmerek in trajanje zdravljenja, čeprav je žival videti že zdrava
- 3 Antibiotike pridobivajte izključno iz pooblaščenih virov (veterinar, lekarna)
- 4 Da preprečite okužbe živali, uvedite dobro higienso prakso, dobro rejsko prakso, in cepljenje
- 5 Vodite ustrezne pisne evidence vseh uporabljenih antibiotikov in hranite rezultate laboratorijskih preiskav

WORLD ANTIBIOTIC
AWARENESS WEEK 2017

www.oie.int/antimicrobial-resistance
#AntibioticResistance

SVETOVNI TEDEN
ANTIBIOTIKOV 2017

www.oie.int/antimicrobial-resistance
SVETOVNA ORGANIZACIJA ZA ZDRAVJE ŽIVALI - OIE
Varuje živali, ohranja našo prihodnost

Svetovna zdravstvena organizacija

ZTKS obeležuje 20 let delovanja

Dosežki dela Združenja turističnih kmetij Slovenije so rezultat povezanosti, predanosti, truda in jasne vizije izjemnih posameznikov.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

»Čestitke in zahvala vsem, ki ste pred dvajsetimi leti sodelovali pri ustanovitvi Združenja turističnih kmetij Slovenije, in vsem, ki ga soustvarjate danes. Naloga Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije bo še naprej zagotoviti vse potrebno za njegovo delovanje,« je na slovesnost ob 20-letnici Združenja turističnih kmetij Slovenije v Zrečah povedal predsednik Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije **Cvetko Zupančič** in izrekel posebno zahvalo predsedniku združenja **Venčeslavu Tušarju** in strokovni sodelavki KGZS – Zavoda Celje **Renati Kosi**.

»Danes, po dvajsetih letih, vemo, da je imel kmetijski svetovalec **Marjan Dolenshek** prav, ko je med svetovalke celjskega zavoda prinesel idejo za ustanovitev združenja. Kdo ve, kaj bi se zgodilo, če ne bi kmetje tedaj »stopili skupaj« in poskrbeli zase. Po dvajsetih letih lahko rečem, da je za nami ena najuspešnejših turističnih sezon,« pove predsednik Združenja turističnih kmetij Slovenije **Venčeslav Tušar**. Ob 20. obletnici je združenje po-

Ob 20. letnici ZTKS so predstavili tudi zbornik. Na sliki so nekateri, ki so pripomogli k njegovi izdaji: Darja Verbič, Vesna Čuček, Venčeslav Tušar, Vilma Topolšek, Dejan Židan in Renata Kosi.

delilo posebna priznanja **Vilmi Topolšek, Mileni Kulovec, Darji Verbič** in **Tomu Jeseničniku**.

Vilma Topolšek je bila na ustanovnem zboru združenja novembra 1997 v Zrečah imenovana za prvo predsednico. Kar dvanajst let je krmarila med željami kmetov in birokratskimi ovirami, sodelovala z ministri in direktorji, bila gostja številnih radijskih in televizijskih oddaj, sodelovala pri pripravi strategije trženja slovenskega turizma in oblikova-

nju zaokroženega turističnega območja slovenskih turističnih kmetij. Je pionirka razvoja in organiziranja trženja turističnih kmetij.

Pri pripravi in usklajevanju zakonskih predpisov je imela izjemno vlogo **Milena Kulovec**, nekdanja vodja oddelka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti pri KGZS. Svoje delo opiše takole: »Del zakonodaje, ki se je tikal turističnih kmetij, je bil nedodelan, zato sem kot svetovalka že kmalu po ustano-

vitvi združenja začela pomagati pri pripravi zakonskih predpisov. Krmarili smo med željami kmetov, ki so imeli svoje »rešitve«, in zahtevami institucij, ki so bile v očeh kmetov neživljenjske. Največkrat smo se našli nekje na sredini.

Veliko je bilo narejenega na področju obdavčitev, pomagali smo pri različnih oblikah izobraževanja, tako glede ustanovitve turističnih kmetij kot glede arhitekture, dediščine, hrane in ostalega. Uredili smo higien-

ske razmere, oblikovali znake za kakovost in specializacijo.«

Za prepoznavnost je nujna promocija in prvi katalog turističnih kmetij Slovenije je leta 1998 izdala časopisna hiša Delo. Besedila o stotih ponudnikih turizma na kmetiji je pripravila **Darja Verbič**. Na pobudo združenja je katalog izšel v slovenskem, angleško-nemškem in hrvaško-italijanskem jeziku. Izdani pa so bili tudi številni drugi prospekti, pripravljeni v sodelovanju s svetovalci KGZS in Centrom za promocijo turizma.

Ustanovitelji združenja so se zavedali pomena kakovostnih fotografij privlačne ponudbe slovenskih kmetij. Tako je fotograf **Tomo Jeseničnik** tekom let pripravil več kot 300 fotografij narave, kmečkih opravil, domačih živali, regionalnih jedi in pijač. Odlične fotografije, ki so vedno bolj opažene in dvigujejo uporabniško vrednost spletnih strani, družbenih omrežij in vseh promocijskih aktivnosti.

Z letom 2004 je združenje postalo član evropskega združenja za turizem na podeželju EuroGites, ki združuje 35 združenj iz 27 evropskih držav. Organizira študijska potovanja za domače in tuje novinarje ter organizatorje potovanj. Od leta 1999 se kmetije prek združenja predstavljajo na spletnem portalu o turističnih kmetijah v petih jezikih na strani www.slovenia.info.

O delu turističnih kmetij

V Sloveniji je največ turističnih kmetij na območju Zgornje Savinjske in Zgornjesavske doline, najmanj na območju Kočevja in Dolenjskem. Od tega je 1.019 kmetij, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo: 429 z možnostjo nastanitve, 470 izletniških, 90 vinotočev in 30 osmic.

Pred 20 leti je bila povprečna zasedenost na turističnih kmetijah 30 dni, danes je 85 dni. V sezoni je razmerje med tujimi in domačimi gosti 90 : 10. Izven sezone 50 : 50. Prihajajo iz celega sveta.

Povezave med lokalnimi pridelovalci in javnimi zavodi

Zaradi vse večjega povpraševanja javnih zavodov po lokalni hrani je zaživel spletni katalog živil za javno naročanje. K temu je pomembno prispeval uspešen medresorski projekt Tradicionalni slovenski zajtrk.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije pri projektu Tradicionalni slovenski zajtrk, ki je letos potekal sedmič, sodeluje že od začetka. Člani zbornice so prve dve leti hrano prispevali brezplačno, leta 2013 pa je bil dosežen dogovor za povrnitev stroškov zajtrka, ki je postal osrednji dogodek Slovenskega dneva hrane in ga obeležujemo

vsak tretji petek v novembru.

Na sedežu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Ljubljani je konec novembra potekala predstavitev e-kataloga dobrih praks, ki je nastal na podlagi ankete med javnimi zavodi. »Njegov namen je pritegniti še več javnih zavodov k sodelovanju in povezati lokalne pridelovalce ter javne zavode.

Spletni katalog živil za javno naročanje

Kot pomoč pri pripravi javnih naročil je Gospodarska zbornica Slovenije v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in Zadržno zvezo Slovenije pripravila spletni Katalog živil za javno naročanje. Pripravljen je z željo, da javnim zavodom poenostavi pripravo javnih naročil in se jih poveže z lokalnimi ponudniki. »Želimo, da se katalog razvija in posodablja. Trenutno pospešeno polnimo bazo podatkov,« pravi vodja priprave kataloga **Katarina Jevšjak**.

Več informacij glede vpisa ponudbe kmetij v katalog živil za javno naročanje lahko na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije dobite pri Klari Otoničar na e-naslovu klara.otonicar@kgzs.si ali na telefonu 01 51 36 700.

V katalogu zbrane dobre prakse so bile pridobljene v anketi za vzgojno-izobraževalne zavode in zavode na področju institucionalnega varstva starejših. Z njo smo želeli izvedeti, kako zavodi izvajajo Dan slovenske hrane in Tradicionalni slovenski zajtrk,«

je poudarila državna sekretarka na MKGP mag. Tanja Strniša.

Tradicionalni slovenski zajtrk je medresorski projekt, ki se je v zadnjih letih razširil, in skupina letos šteje 13 članov. Z večjim članstvom se širi tudi njegova vsebina in izpostavlja ve-

dno več vidikov hrane od pridelave, uživanja, zdravja, kulture, okolja, povezovanja, ohranjanja tradicionalne dediščine. Vsem partnerjem in prijateljem projekta se je zahvalil minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan ter iz-

razil zadovoljstvo nad rezultati v smislu lokalne oskrbe, ki pomeni bolj svežo, bolj kakovostno hrano in bistveno manjše onesnaževanje okolja, pa tudi delovna mesta pridelovalcev hrane.

www.kupujmodomace.si

Spletna ponudba pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij

Mladost, polna idej

Že enajsti izbor inovativnega mladega kmeta prinesel nekaj novih idej, izboljšav in usmeritev

V letošnjem izboru za inovativnega mladega kmeta je sodelovalo šest kandidatov. O zmagovalcu Maticu Vizjaku iz Zadrž pri Šmarju pri Jelšah lahko preberete reportažo na zadnji strani, v naslednjih vrsticah pa preberite, s čim so se predstavili preostali kandidati.

fotografije: JD design

Bogdan Mak, Malečnik

Bogdan je kupil zapuščeno kmetijo na obrobju Maribora in jo z ženo spremenil v svojo zgodbo pod blagovno znamko Posestvo SONČNI RAJ. Na njive je zasadil konopljo in zelišča in hokaido buče, iz katerih izdeluje marmelado. V letošnjem letu na svojem posestvu izvaja projekt ZASADIMO.SI, v katerem je s pomočjo prostovoljcev iz vse Slovenije zasadil več kot 9.500 sadik avtohtonih medonosnih rastlin. Ob tem so naselili tudi panje čebel, ki že pridno nabirajo med. Kot posebna atrakcija nastaja v učilnici na prostem labirint iz robidovja.

Vsi njihovi izdelki nosijo ekološki certifikat kakovosti, saj je celotna vizija kmetije usmerjena k trajnostnemu razvoju in iskanju poti nazaj k naravi. Načrtuje gradnjo poslopja iz blata in slame, ki bo služilo za prirejanje delavnic joge, hoje po žerjavici, degustacije ...

Borut Gosar, Vodice

Borutova kmetija meri 6 hektarjev obdelovalnih površin in 5 hektarjev gozda. Na njivah prideluje poljščine, za del pašnikov pa ima ekološki certifikat, kar mu omogoča neposredno trženje ekološko pridelane govedine. Borut je po izobrazbi doktor biotehnologije, ki je svoje raziskovanje posvetil predelavi ameriškega slamnika, pridobljeno znanje pa v praksi uporabil za pridobivanje izvlečkov iz slamnika, borovih in smrekovih vršičkov, timijana, konoplje, aronije, rdeče pese ..., ki so namenjeni mešanju z medom.

Na ta način je izdelal bolj okusne in uporabne preparate za povečanje odpornosti organizma. Naslednja zamisel je vključevanje v mlekarstvo verige, tako da bo izdelal nadstandardne proizvode za dodajanje jogurtom.

Dejan Sukič, Gornja Radgona

Na 15 hektarjev veliki kmetiji, ki je usmerjena v prašičerejo in pridelovanje poljščin, se je Dejan posvetil pridelavi ekoloških olj in čajev. Na kmetiji imajo svojo stiskalnico za hladno stiskana olja, hladilnico ter sušilnico na topel zrak. Mladi kmet Dejan je iskal učinkoviti način za spravilo delov rastlin, ki jih lahko uporabi za pridelavo ekoloških čajev. Ker primerne stroja na trgu ni našel, je s prijateljem Danijelom Vogrincem poiskal rešitev: kupila sta star žitni kombajn in ga predelala do te mere, da lahko s njim uspešno pobirajo konopljne vršičke oz. cvetove kamilice in ajde.

Mlatilni mehanizem sta zamenjala s tekočim trakom, ki sega od nastavljenega žetvenega ustja do novega prekucnega zbiralnika. S tem so na kmetiji prihranili predvsem pri porabi delovnega časa, saj sedaj veliko hitreje poberejo surovino za pridelavo čajev, ki ima na kmetiji vedno večji tržni pomen.

Lojze Kerin, Krško

Kmetija Kerin obsega 52 hektarjev gozda, 12 hektarjev ekoloških pašnikov in 6 hektarjev vinograda. Je zelo okoljsko naravnana. Za vse tehnološke in sanitarne potrebe uporabljajo deževnico, toplotno energijo pa pridobivajo iz lesne biomase. V letu 2018 bodo postavili lastno rastlinsko čistilno napravo in že urejajo dokumentacijo za postavitev fotovoltaike. Lojze je od malih nog zavezan trti in vinu, zato so kmetijo v času njegovega šolanja preusmerili iz sadjarstva v vinarstvo. Diplomiral je na modri frankinji in skupaj z družino zgradil novo klet »Hišo frankinje«.

V lepo urejeni obokani kleti, v kateri prirejajo različne kulturne dogodke in občasno služi kot galerija, ponujajo poleg ostalih tudi sedem različnih vin prav iz te sorte. Prav posebna in zelo odmevna je bela frankinja, katero je sam razvijal pet let. V letu 2012 so za svoje vino na festivalu modre frankinje prejeli naziv šampion.

Martin Golob, Šmartno ob Paki

Kmetija Golob je hribovska kmetija, ki se je odločila nadaljevati s tradicionalnimi znanji na kmetiji in s tem izboljšati dohodek na kmetiji. Mladi gospodar Martin je na kmetiji s pomočjo sredstev, ki si jih je pridobil za prevzem kmetije, uredil prostore in ostale pogoje za izvajanje dopolnilne dejavnosti peka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način v krušni peči. S tem je omogočil eno delovno mesto in uspel urediti kontinuirano prodajo svojega kilogramskega oblikovanega kruha z dodelano embalažo za lastno blagovno znamko.

Ideja kmetije je ponuditi kruh brez dodatkov, iz domačih surovin in spečen v krušni peči z drvini iz domačega gozda – takšnega, kot se ga ne da kupiti nikjer drugje. Kmetija je dobila zlato priznanje na Dobrotah slovenskih kmetij na Ptujju.

V Dobrni o reji drobnice

V Dobrni je 23. in 24. novembra potekal četrti strokovni posvet Reja drobnice. Organizatorji posveta so Zveza društev rejcev drobnice Slovenije, Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in revija Drobnica, ki izhaja pri Kmetijski založbi.

Letos se je v Dobrni zbralo blizu 120 rejcev, kmetijskih svetovalcev, veterinarjev ter strokovnjakov z Biotehniške in Veterinarske fakultete. Na dvodnevem posvetu je bilo predstavljenih šestindvajset strokovnih prispevkov, ki so bili razvrščeni v šest tematskih sekcij: Genetika in selekcija, Zdravstveno varstvo in reprodukcija drobnice, Prehrana in tehnologija, Ekonomika in trženje, Obnašanje živali ter Predstavitev dobrih praks.

Letos so prvič podelili Zagožnovo priznanje, ki ga Zveza društev rejcev drobnice Slovenije namenja tistim, ki so prispevali oziroma še prispevajo k razvoju in promociji drobnice. Prvo Zagožnovo priznanje je prejel prof. dr. Drago Kompan.

Zveza društev rejcev drobnice Slovenije je na letošnjem posvetu prvič podelila Zagožnovo priznanje za dosežke, pomembne za razvoj in promocijo drobnice. Letošnji prejemnik je bil prof. dr. Drago Kompan. Priznanje mu je podelil predsednik zveze Roman Savšek.

Tatjana Čop

Prvo srečanje kmetijskih zbornic regije treh morij

Srečanja so se udeležili predstavniki kmetijskih zbornic in kmetijskih organizacij dvanajstih držav, ki se v Evropi nahajajo blizu Baltskega, Črnega in Jadranskega morja: Avstrije, Bolgarije, Hrvaške, Češke, Estonije, Latvije, Litve, Poljske, Romunije, Slovaške, Slovenije in Madžarske.

V Varšavi je 6. decembra 2017 potekalo prvo srečanje kmetijskih zbornic držav regije treh morij z naslovom "Trajnostna prihodnost kmetijstva v EU". Konferenca je potekala pod častnim pokroviteljstvom ministra za kmetijstvo in razvoj podeželja Republike Poljske Krzysztofa Jurgiel. Na sestanku je potekala vsebinska razprava o prihodnji kmetijski politiki in trajnostnem kmetijstvu kot temelju prihodnje EU.

Pobuda treh morij, ki zajema dvanajst držav EU v naši regiji, se razvija na visoki politični ravni. Povečanje tega sodelovanja sega tudi na področje kmetijstva, zlasti na začetku nadaljnje razprave o SKP na ravni EU, da se okrepi naša skupna stališča.

Zaradi družbenih in okoljskih vplivov skupne kmetijske politike je treba prenoviti SKP in pri tem spodbujati ukrepe za varnost hrane in trajnostno kmetijstvo v Evropi na način, ki ne ogroža pravice držav, da varujejo in razvijajo svojo kmetijsko politiko v skladu s potrebami njihovih prebivalcev.

Konferenca je potekala kmalu po objavi sporočila Evropske komisije o prihodnosti kmetijstva in pridelave hrane. Po mnenju kmetijskih zbornic bi morale vse spremembe v sistemu neposrednih plačil predvsem zajemati nadaljnje upravne in postopkovne poenostavitve zlasti za kmete. Te spremembe morajo biti usmerjene tako, da se zagotovi izvajanje osnovnih funkcij kmetijsko-živilskega sektorja in omogoči doseganje ciljev, povezanih z novimi izzivi, s katerimi se sooča EU, ob upoštevanju posebnosti in izkušenj kmetijstva posameznih držav EU. V tem kontekstu si je treba prizadevati tudi za primerno raven v posameznih državah članicah EU.

Udeleženci konference so se strinjali, da mora biti SKP podprta z močnim proračunom, še naprej zagotavljati varnost preskrbe s hrano v obliki dobave visoko kakovostne hrane in spodbujati rast konkurenčnosti agroživilskega sektorja na svetovnih trgih. SKP mora hkrati ohranjati in stabilizirati gospodarske pogoje za upravljanje kmetij in omogočati upravljanje in trajnostni razvoj, spoštovanje okolja in blaženje vpliva podnebnih sprememb, kar prispeva k ohranjanju vitalnosti podeželskih območij. Poleg tega morajo imeti državljani Unije dostop do hrane: le-ta mora biti varna, visoko kakovostna, raznolika, cenovno dostopna in bogata s hranili. Način priprave in trženja hrane je treba prilagoditi pričakovanjem državljanov, zlasti glede njihovega zdravja, okolja in podnebja. Da bi to omogočili, mora SKP še naprej ohranjati svojo tržno usmerjenost in podpirati model družinskih kmetij v vseh regijah Unije.

Ob koncu srečanja je bila podpisana deklaracija o spodbujanju trajnostnih kmetijskih praks v državah podpisnicah. V trajnostnem kmetijski praksi po mnenju prisotnih zbornic sodi uporaba vseh tehnoloških rešitev, vključno s trajnostno rabo fitofarmaceutskih sredstev.

Anton Jagodic, KGZS

FIERAGRICOLA 2018 – 113. mednarodni kmetijski sejem

Sejmišče v Veroni, Veronafiore, od srede, 31. januarja, do sobote, 3. februarja 2018

Fieragricola – mednarodni kmetijski sejem je že več kot stoletje uveljavljena znamka in je edini tovrstni dogodek v Italiji, ki zagotavlja popolno pokritost vseh kmetijskih panog. Sejem se je prvič odvijal leta 1898 in bo praznoval 120. obletnico svojega delovanja. Tudi tokrat bodo predstavljene vse panoge kmetijstva: kmetijski inženiring, vinogradništvo, sadjarstvo, živinoreja, obnovljivi viri energije v kmetijstvu, večnamensko kmetijstvo, zeleno gospodarjenje in gozdarstvo, semena in kmetijske kemikalije.

Fieragricola si bo ponovno prizadevala okrepiti mednarodne odnose (osrednji dogodki bodo posvečeni Afriki, Iranu, Kubi, Bližnjemu vzhodu in kavkaškim republikam, saj se je to izkazalo za zelo dobro prakso že na zadnji ediciji. Fieragricola spremlja razvoj skupne kmetijske politike že od leta 1962 in posveča posebno pozornost politikam za skupno rast in trajnostni razvoj ter spodbuja

razpravo med kmetijskimi sistemi in svetom nacionalnih in evropskih inštitucij.

FIERAGRICOLA 2018 BO SREDIŠČE PROIZVODNJE MLEKA IN ŽIVINOREJE:

Fieragricola 2018 bo središče mlečne proizvodnje in živinoreje, saj se bodo v Veroni zbrali vsi proizvajalci t. i. natančne živinorejske industrije: molznih robotov in sistemov, naprav za avtomatsko pripravo in distribucijo živalskih krmil, programske opreme in mikročipov za daljinsko upravljanje čred, prezračevalnih sistemov in sistemov za čiščenje hleva.

Tri od desetih razstavnih dvoran bodo namenjene tehnologijam in proizvodom za živinorejo, živinoreji, obnovljivim virom energije (dvorana 9); živinorejski razstavi in tekmovanjem, rejji živali in genetiki (dvorana 10) ter rešitvam za kratko verigo mesa – Eurocarne – razstava, ki je tesno povezana s celotnim segmentom reje živali

FIERAGRICOLA

113th International Agricultural Technologies Show

VERONA (IT), WED 31 JANUARY - SAT 3 FEBRUARY 2018

in podeželskim turizmom (dvorana 12). Nove digitalne tehnologije, skupaj s praksami za izboljšanje dobrega počutja živali, večfunkcionalnost podjetij in uporaba ekonomije obsega (izvedljivo z uporabo zunanjih storitev) bodo način za pridobivanje izdelkov v prihodnosti, ki bodo varnejši v smislu zdravja in kakovosti ter ekonomsko, okoljsko in družbeno trajnostni.

PRIHAJAJOČA TEKMOVANJA:

Tri tekmovanja bodo še posebej osredotočena na živali in bodo potekala v sodelovanju z združenjem italijanskih rejcev Associazione Italiana Allevatori (Italian Breeders Association), dolgoletnim partnerjem Fieragricole. Poleg že dobro uveljavljenih dogodkov, kot so Dairy Open Holstein Show (mednarodna prireditev, namenjena predstavitvi frizijske pasme) in nacionalna razstava italijanske rjave pasme (ki bo sodelovala na evropskem tekmovanju

v Veroni leta 2020), bo pomembna novost leta 2018 evropsko tekmovanje limuzin pasme, morda najprestižnejše pasme goveda, vzrejene v Italiji.

OSREDOTOČENOST NA PRAŠIČE, GOVEDO IN PERUTNINO:

Posebni dogodki bodo namenjeni tudi prašičereji (dogodek, ki ga organizirata Crefisa, raziskovalni center za dobavno verigo prašičjega mesa, in 3tre3), perutninarstvu, prireji govejega mesa in prehrani, zahvaljujoč udeležbi razstavljalca Assalzo – italijanskega združenja proizvajalcev živalske krme.

DAN MLEKA:

2. februarja bo pod pokroviteljstvom NewBusiness Media potekal dan mleka, kjer bo na voljo vpogled v celotno dobavno verigo mleka in v opravljene študije.

Našim bralcem z veseljem sporočamo, da tudi letos prav vsak izmed vas lahko prejme brezplačno vstopnico za ogled sejma, ki jo podarja Veronafiore, in sicer po sistemu »natisni doma«. Vsi zainteresirani lahko najkasneje do 18. januarja 2018 na spletni strani uradnega predstavništva Veronafiore za področje Alpe-Jadran www.mz-consulting.org izpolnite obrazec in potrdite, da želite obiskati sejem Fieragricola. Na vaš e-naslov boste v roku nekaj delovnih dni prejeli nadaljnja navodila s posebno kodo. Za skupine imamo posebno ponudbo. Pišite nam na naš e-naslov: info@mz-consulting.org.

MEET UP

FIERAGRICOLA

113th International Agricultural Technologies Show

120
YEARS
1898-2018

VERONA, ITALIJA
31. JANUAR
3. FEBRUAR 2018

od srede do sobote

#FIERAGRICOLA2018
www.fieragricola.it

Skupaj z

FRUIT & VEG
INNOVATION

EURO CARNE
SOLUZIONI PER LA FILIERA CORTA

Organizator

V sodelovanju z

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Skrivnosti narave in kmetovanja

Kaj je kremen iz roga in kako ga pripravimo (preparat 501)

Izraz srečamo pri biodinamiki v kmetijstvu, kjer igra kremen iz roga pomembno vlogo. Teorijo, da škropljenje s kremenovim preparatom daje sposobnost, da se rastline odprejo za kozmične sile in bolje uporabljajo sile svetlobe, praktiki potrjujejo. Agronomi pa bi razložili, da preparat 501 pospešuje asimilacijo svetlobe in zorenje plodov ter krepi zdravje rastlin.

Ta preparat lahko naredimo sami. Potrebujemo kremenov kamen (SiO₂) v fino zmleti obliki in kravje rogove. V času okoli binokosti na dan za cvet zdrobljen kremen eno uro mešamo v porcelanasti posodi, nato ga zmešamo z deževnico v gosto maso in z njo napolnimo rogove. Odprtine rogov zamažemo z ilovico in zakopljemo v jamo na sončnem mestu svoje kmetije. Ker Zemlja do Janeza Krstnika (24. 6.) popolnoma izdihne, je ritem zorenja preparata iz kremenca umiščen v drugo polovico izdih in prvo polovico vdih Zemlje. Ko je Zemlja »prazna« svojih zemeljskih sil in je v njej kravji rog s kremenom izpostavljen močnemu poletnemu delovanju svetlobe in toplote, se te kozmične komponente akumulirajo v kristalu. Mi jih potem uporabimo za namene prestižnega kmetovanja. Rogove izkoplje mo na dan za cvet v prvi polovici novembra in hranimo v steklenem kozarcu na sončnem oknu. Preparata ne uporabljamo v čvrsti obliki, temveč ga pripravimo kot škropivo. Vzamemo za naprstnik preparata, 40 l mlačne vode in eno uro močno mešamo izmenično v eno in v drugo smer do vrtničenja in uporabimo. Količina zadosti za hektar kmetijske površine. Škropljenje ob napačnem času lahko pridelek uniči. Čas škropljenja je spomladi, v času zgodnje vegetacije pol ure pred sončnim vzhodom, jeseni pred spravilom pridelkov popoldne. Vse kulturne rastline naj bi bile deležne škropljenja s preparatom 501 po določenem ritmu in v času vegetacije, za odličnost dozorevanja in tudi za dozorevanje listja in lesa pri sadnem drevju kot popotnica za naslednjo letino. Preparat 501 je t. i. višja matematika biodinamike. Več v knjižici Preparati Mete Vrhunc, Založba Ajda, 2008.

Ko človek ugotovi, da te pravilne trditve držijo in se plodnost zemlje in zdravje rastlin izboljšujeta, ga radovednost za uk kmetijske duhovne znanosti ne zapusti več. Upoštevanje koledarja za delovna opravila, škropljenje biološkodinamičnih preparatov in čajev ni le brezplačna pot do uspeha, temveč pravo veselje.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje
maja.klemencokan@ce.kgzs.si

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. januarja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Riba severnega Atlantika in rek, ki tečejo vanj									
Ime alpinista, ki je prvi stopil na vrh Everesta (Hillary)									
Domača žival, šaljivo poimenovana tudi 'kralj' živali									
Kopno ob morju									

Križanec med kosmuljo in črnim ribezom									
Po piramidah znana afriška država									

Slovenski pop-rock ansambel iz poznih šestdesetih let (... vrane)									
Znana znamka akustičnih in električnih kitar									
Po znanem izumitelju poimenovan električni avtomobil									
Norveški proizvajalec vitlov, prikolic in nakladalcev za hlode									

Stroj za spravilo žita									
V svetopisemskem jeziku izraz za bogastvo oziroma pohlep									
Nalepka									
Moški član čebelje družine									

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo SREČANJE NA PONIKVI.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Jože Zagorc, Apače; Milena Maher, Jakobski Dol; Jelka Šetinc, Dobova; Katarina Škof, Horjul; Marta Lavtar, Železniki. Čestitamo!

OKUSNE JEDI GOSTOLJUBNIH LJUDI

IDRIJSKI ŽLIKROFI z mesno omako

Idrijski žlikrofi so prva slovenska jed, ki je bila zaščitena na ravni Evropske unije kot »zajamčena tradicionalna posebnost«. Proizvodnja geografsko ni omejena, vsi izdelovalci, ki želijo ponujati jed pod tem imenom, pa morajo biti certificirani.

Sestavine za 150 kosov:

Testo: 300 g moke • 1 jajce • 1 čajna žlička olja • voda ali mleko po potrebi, da testo postane mehko

Nadev: 500 g krompirja • 50 g prekajane slanin ali zaseke • 50 g čebule • drobnjak • majaron • poper • sol

Iz moke, jajca in vode ali mleka zamesimo testo, ki je mehkejšo kot testo za rezance. Testo gnetemo tako dolgo, da postane prožno, elastično ter se ne prijema rok in deske. Testo mora biti ob prerezu gosto in brez luknjic. Nato oblikujemo hlebček in ga pokrijemo, da se ne izsuši, ter pustimo počivati najmanj pol ure. Tako pripravljeno testo na tanko razvaljamo.

Krompir olupimo, skuhamo in še toplega pretlačimo. Dodamo sol in maščobo (ocvirki, zaseka, pražena slanina).

Prepražimo čebulo in z začimbami (majaron, drobnjak, poper, sol) dodamo krompirju. Sestavine premešamo in gnetemo. Iz mase pripravimo enakomerne, za lešnik velike kroglice, ki jih polagamo na razvaljano testo v razmiku enega prsta. Zavijemo in testo med kroglicami prerežemo po dolgem in počez. Testo zavijemo in med kroglicami stisnemo, da se sprime in dobi ušesca. Zgoraj vtisnemo vdolbico, da dobimo značilno obliko klobuka, dolgega 3 cm in visokega 2 cm.

Žlikrofe stresemo v vrelo slano vodo, pomešamo in pokrijemo. Ko se dvignejo in voda zavre, so kuhani. Vzamemo jih iz kropla in takoj ponudimo. Lahko jih postrežemo kot samostojno jed, zabeljeno z ocvirki, ali pa jih polijemo s pečenino omako ali golažem.

Dober tek!

Recept je iz knjižice Okusne jedi gostoljubnih ljudi, ki jo je v sklopu projekta Brez pred-sodkov o kmetijstvu in SKP izdala Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in sofinancirala Evropska komisija. Idrijske žlikrofe z mesno omako pripravljajo na Turistični kmetiji Pri Flandru (www.kmetija-flander.si) Fotografija: Tomo Jeseničnik

NAGRADNA KRIŽANKA

				NEKDANJE OROŽJE V OBLIKI SULICE Z DVOREZNIH REZILOM IN STRANSKIMI UŠESI POD OSTJO	ZVOČNI ZNAK ZA NEVARNOST	MAŠČOBNO TKIVO PRI GOVEDU	MEŠANA PIJACA, MEŠANICA	GAMSI BIVOL NA OTOKU SULAVESIJU
ZNAČILNO TROPSKO DREVO								
GRENKO ODVAJALO IZ ALOJINIH LISTOV								
JEZIKO-SLOVEK NAHTIGAL								
TANJA RIBIČ SOLA JAPONSKEGA BUDIZMA						SAŠO AVSENIK		
						VINETUJEV INDIJANEC		
							HRVAŠKA PEVKA ZABAVNE GLASBE (KSENJA)	AMERIŠKI FILMSKI KOMIK MARTIN
AVTOR: GREGA RIHTAR	SPEKTER	VERDIJEVA OPERA	ZVEZA, POVEZAVA ROWAN ATKINSON			ZVESTA DOMAČA ŽIVAL		
ŽICA NA KITARI						AMERIŠKI SATIRIK BUCHWALD URUG. NOG. CAVANI		
SPODNJI DEL VRATNE ODPRTINE						KAD ZA MESENJE TESTA SL. TISK. AGENCIJA		
EVE ARDEN			SIR. PREDSEDNİK (BAŠAR AL) KEM. ELEMENT (At)				ERIKA VOUK	ZVODNIK
ENERGIJA, KI JO LAHKO SPREJME ALI ODDA ATOM						MADŽAR. SKLADATELJ KALMAN PESNIŠKI POLNI STIK		
OBROT ZA TISKANJE							ODŽAGAN KOS DEBLA	JUŽNO-AMERIŠKA KUKAVICA
OBROK ODPLAČILA						SVETEL DROBEČ GOREČE, ZAREČE SNOVI		
ZVEZNA DRŽAVA NA ZAHODU ZDA						NARAVNO RASTLINSKO RUMENO BARVILO		
EFEKTEN ZAKLJUČEK SAHOVSKE PARTIJE						AMERIŠKI LEGVAN, KI SPREMENJA BARVO OD RJAVE DO ZELENE IN RUMENE		

Geslo križanke pošljite do 21. januarja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki. Med pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Med prispelih odgovorov (pravilna rešitev je bila SLIKOVNE KRIŽANKE) smo izžrebali: Mitja Avsec, Ljubljana - Črnuče; Vera Ceklin, Bohinjsko Jezero; Anton Klemenčič, Maribor; Romana Peršolja, Kojsko; Nevenka Privšek, Velenje. Čestitamo!

Profesor (Baltazar) za čili omake

Inovativni mladi kmet po izboru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in Zveze slovenske podeželske mladine (ZSPM) za leto 2017 je postal Matic Vizjak iz Zadrž, doma le streljaj od Šmarja pri Jelšah. Na kmetiji se ukvarjajo s pridelavo in predelavo čilijev, čebelarstvom, pridelavo in predelavo žit ter vinarstvom, vendar slednje na posebej izviren način.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Pri predelavi čilijev se je Matic povezal v vinogradnikom Ivanom Kolarjem iz Spodnje Ponkvice in nastalo je aromatisirano vino z dodatkom čilija ali na kratko »Chilli Wine«. Seveda pa je pred tem inovativnim izdelkom nastala paleta omak s čilijem, pa različne vrste moke in seveda med in čebelji pridelki, ker ima čebelarstvo z omenjenimi dejavnostmi najstarejšo hišno tradicijo.

Kaj vprašati človeka, ki je v zadnjih treh mesecih dal več kot 30 intervjujev, izjav in snemanj? Kaj še izbrskati, kar drugi niso? Težka naloga. Pa vendar, ob povzetku njegove dejavnosti sva v pogovoru na dan svetega Ambroža, zavetnika čebelarjev (o tem več kasneje), izbrskala nekaj zrn, ki dajo vpogled v njegov način razmišljanja.

Kdo je Matic Vizjak? Mladenič iskrivega duha, naležljive kozjanske dobrovoljnosti, predvsem pa človek, ki ve, kaj hoče. Njegova pot izpod Boča v celjsko srednjo turistično šolo, od tam v obmorske kraje in prekomorske dežele je bila polna izzivov.

Kaj imajo skupnega Cavazza, Leskovar in Vizjak?

Matic je opravljal številne poklice, med drugim je bil eno leto tudi mornar. To sta v mladosti počela na primer tudi znani igralci Boris Cavazza in šansonjer Lado Leskovar, kar lahko razberemo iz njunih biografij. Na to primerjavo je Matic z nasmeškom na licu dejal, da ne vidi razloga, da tega – biografije – ne bi napisal nekoč tudi sam.

Sicer pa so biografije popisane v knjigah, ki jih Matic neizmerno rad bere. »Zanima me, kaj so posamezniki, kot je recimo Arnold Schwarzenegger, de-

lali tako posebnega, tako drugače, da so uspeli v življenju, brez poznanstev, dedovanja in predznanj. Skratka, berem knjige, iz katerih se lahko kaj naučim. V zadnjem času sicer v tiskani obliki vse manj. Poslušam avdio knjige, medtem ko se veliko vozim po Sloveniji in okolici,« nakazuje svoj pogled na svet Matic Vizjak.

Čaj, ki te pogreje od znotraj

Če obiščeš njihovo kmetijo v jutranjih urah, Matic postreže čaj, ki pogreje od znotraj. Pa to ne pomeni, da ponudi žganjico.

Plastenjak in namakanje zagotavljata stabilno rast in pridelavo okrog 800 sadik čilija.

»Tako ko vstanem, skuham čaj, ga sladkam s kostanjevim medom in dodam ingver, seveda pa brez čilija tudi ne gre. Tak čaj poživi celo telo. Potem se lotim priprave pošiljk – naročil, ki so prispela prek spleta.«

»Koliko na dan?« nas zanima. »Tja do 20, seveda v zadnjih tednih, ko je čas novoletnih obdarovanj, nekaj več. Sicer pa,

Dobro in uspešno delo je Matic kronal z nazivom mladi inovativni kmet po izboru KGZS in ZSPM (na sliki s staršema Silvom in Marijo in predsednikom RS Borutom Pahorjem, manjka brat Marcel).

v celoti gledano, prodaja prek spleta narašča.«

Vsega so krivi »tabrharij«

Največja Matičeva 'ljubezen' pa so čiliji. S tem se je pravzaprav bolj kot ne začelo. Pečoča hrana mu je bila blizu že od malih nog. Ko je hodil po svetu, je spoznaval pikantne okuse in ob povratku v domače loge začel s pridelavo čilijev. In ni trajalo

profesorja Baltazarja. Ne glede na asociacije je dejstvo, da Matic pripravlja blizu ducata različnih »Čili frik« omak.

Če ste začetnik, bo verjetno najbolje, da posežete po omaki s pomenljivim imenom »Purple Haze« (v prostem prevodu vijoličasta meglica, sicer pa v izvirnem imenu zelo znana skladba enega najboljših ameriških rock kitaristov vseh časov Jimija Hendrixa). Pikantnost se stopnjuje, najbolj pogumni bodo

gim primerna le za najbolj pogumne, za uporabo v bolj gostih jedeh na žlico in za »poplavo testosterona«.

Vino, ki sladko peče

V celotni zgodbi pa nikakor ne moremo (in ne smemo!) mimo dveh aromatiziranih vin z dodatkom čilija. Začetki pred tremi leti so bili zelo 'pekoči'. Vino, ki so ga naredili, je imelo prema-

Z ameriški priznanji nagrajeni čili vini

lo sladkorja in absolutno previsoko stopnjo kapsaicina, snovi, ki daje pekoč okus. Vendar so v povezavi z že omenjenim vinarjem Ivanom Kolarjem naslednje leto našli pravo recepturo za polsladko belo vino s čilijem.

Okrog dvajset sort čilija je osnova za paleto izdelkov z dodatkom čilija: med, Čili frik omake in aromatizirani vini s čilijem.

Kmalu so ugotovili, da potrebujejo še damsko različico vina. Naredili so manj pekoč sladki rose s čilijem in dodatkom gozdnih jagod. Oboje se je izkazalo za odlično kombinacijo. Izvirnost in kakovost so prepoznali na ocenjevanju v Ameriki in Matic je v vitrino postavil eno zlato in dve srebrni medalji.

Skoraj na koncu še tisto, kar je bilo na začetku

Čebelarstvo in poljedelski del zgodbe nam predstavi Matičev oče Silvo. Na kmetiji, ki datira v leto 1860, so se nekoč preživljali z vsem po malem, predvsem z živino. Pred dvema desetletjema pa je začel s čebelarstvom, ki sedaj šteje na dveh lokacijah dobrih šestdeset družin. Pred leti je zasadil nasad špargljev in začel s pridelavo žit in mletjem z mlinom na kamne v moko – pšenično, ajdovo, koruzno in moko iz pira.

Iz čebelarstva je bil sprva v prodaji bolj kot ne samo med (kostanjev, cvetlični, gozdni in akacijev, sedaj pa ponujajo še pestro paleto kremnega medu z dodatki, in ne boste verjeli, tudi s čilijem!

Evropa in svet, prihaja mladi kmet!

Formalno je postal Matic mladi kmet lani, ko je kandidiral za sredstva mladega prevzemnika. Pri koriščenju sredstev je sicer nekaj zapletov, vendar to ni ovira, da **Vizjakov ne bi imel vizije**. Za prihodnje leto računa na preboj v tujino, med drugim je navezal stike s Slovensko-ameriško poslovno zvezo (SABA) s sedežem v Clevelandu. Kot letošnjega inovativnega mladega kmeta (k sodelovanju so ga spodbudili kmetijski svetovalci iz Šmarja pri Jelšah, ki mu tudi sicer v zadnjem času pomagajo pri vse obsežnejših administrativnih bremenih) pa ga čaka prihodnje leto v Bruslju še 'spopad' za inovativno evropsko krono. Srečno!

Osnovna dejavnost na kmetiji je čebelarstvo.

Čarobni čili napoj

Ko sem videl Matica pri delu, ko pripravlja omake, se nisem mogel odločiti, ali me bolj spominja na druida Panoramixa iz Asterixovih prigrad ali na pro-